

KURJER WILEŃSKI

NIEZALEŻNY ORGAN DEMOKRATYCZNY

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: Wilno, Jagiellońska 3. Telefon: Redakcji 79, Administracji 99. Redaktor naczelny przyjmuje od godz. 2—3 popoł. Sekretarz redakcji przyjmuje od godz. 1—3 popoł. Administracja czynna od godz. 9—3 popoł. Rękopisów Redakcja nie zaraża. Dyrektor wydawnictwa przyjmuje od godz. 1—3 popoł. Ogłoszenia są przyjmowane: od godz. 9—3 i 7—9 wiecz. Konto czekowe P. K. O. Nr. 80750. Drukarnia — ul. S-to Jańska 1, Telefon 3-40.

CENA PREENUMERATY: miesięcznie z odrośnieniem do domu lub przesyłką pocztową 3 zł, z odbiorem w administracji 2 zł 50 gr. Zagranicą 6 zł. CENA OGŁOSZEŃ: Za wiersz milimetrowy przed tekstem—75 gr., w tekście 60 gr., za tekstem—30 gr., kronika redakc., komunikaty—70 gr. za mm. jednoszp., ogłoszenia mieszkaniowe—30 gr. za wiersz. Do tych cen dolicza się: za ogłoszenia cyfrowe i tabelaryczne 50%, z zastrzeżeniem miejsca 25%, w numerach niedzielnych i świątecznych 100%, zamiejscowe 25%. Dla poszukujących pracy 50% zniżki. Za numer dowodowy 15 gr. Układ ogłoszeń 6-cio łamowy, za tekstem 10-cio łamowy. Administracja zastrzega sobie prawo zmiany terminu druku ogłoszeń.

Sprawa długów wojennych.

Tekst noty francuskiej.

PARYŻ (Pat). Tekst noty francuskiej do Waszyngtonu, którą rząd przedłożył Izbie Deputowanych, jest następujący:

1) Rząd Francji przyjmuje do wiadomości odpowiedź Stimsona z dn. 8 grudnia r. b. w której rząd Stanów Zjednoczonych dopuszcza możliwość — zbadania wszystkich czynników, dotyczących sprawy francuskiej o rewizję długów oraz wzięcia jej pod uwagę przez Kongres i naród amerykański.

2) Wobec powyższego Francja prosi o niezwłoczne rozpoczęcie rokowań dla zrewidowania systemu spłaty, nie dającego się pogodzić z sytuacją prawną i faktyczną, wytworzoną przez moratorium wprowadzone na życzenie Hoovera oraz przez konsekwencje

tego moratorium, które wstrzymały spłatę odszkodowań.

3) Rząd francuski spłaci w dniu 15 grudnia b. r. kwotę 19.261.432 dol. prosząc, by spłata ta była zaliczona na poczet spłat, które wynikną z przyszłego układu.

4) Rząd francuski ma zaszczyt zawiadomić rząd Stanów Zjednoczonych, że do chwili utrzymania sytuacji, wytworzonej przez moratorium Hoovera, Francja, o ile nie będzie wprowadzony nowy ogólny układ, do dotyczący wojennych długów między narodowych, nie będzie w możności faktycznej i prawnej ponosić nadal ciężarów układu, który daje się jedynie u sprawiedliwie spłatą odszkodowań.

Komisje badają.

Ultimatum Herriota.

PARYŻ (Pat) Komisja finansowa i spraw zagranicznych Izby Deputowanych zebrały się w poniedziałek celem wysłuchania wyjaśnień Herriota i ministra finansów o wynikach ostatnich rokowań francusko-angielskich. Obaj ministrowie prosili komisję o odroczenie się do popołudnia dla zbadania tekstu rezolucji, którą ustaliła rada ministrów na swem przedpołudniowym

posiedzeniu dla zapoznania się z rezolucją rządu angielskiego.

Herriot miał oświadczyć w kulisach Izby, że w razie gdy nie uzyska dziś większości nie zgodzi się na wzięcie udziału w rządzie, który nie będzie podzielał zapatrywań wyłuszczonego przez niego na poniedziałkowym posiedzeniu Izby.

Replika angielska na odpowiedź St. Zjedn.

LONDYN (Pat) Rząd brytyjski opublikował dziś w południe notę, która w nocy została wysłana do Waszyngtonu, a doręczona dziś rano Stimsonowi.

Odpowiadając na notę amerykańską z dn. 11 grudnia, rząd brytyjski pragnie podkreślić, że celem noty angielskiej było zaznaczenie tego samego dnia wyraźnego stanowiska Wielkiej Brytanii wobec dokonania płatności 15 grudnia oraz wyjaśnienie okoliczności, w których postanowiono zapłacić tę dokonać. Nota brytyjska winna być przeto interpretowana że Wielka Brytania gotowa jest dokonać pla-

tości w dniu 15 grudnia pod kątem wzięcia do rozważań, zaznaczonych w tej notcie, oraz, że musi zastrzec sobie prawo powołania się na powyższe rozważania przy badaniu całokształtu sprawy długów, na co rząd Stanów Zjednoczonych zgodził się. Rząd brytyjski pragnąłby ponownie podkreślić znaczenie rozpoczęcia tych badań bez straty czasu.

Pospiech w wysłaniu i opublikowaniu tej noty obliczony jest na to, że dzisiejsza nota brytyjska zamknie narazie dyskusję dyplomatyczną pomiędzy Londynem, a Waszyngtonem, aż do dnia 15 grudnia włącznie.

Powrót Marszałka Piłsudskiego.

Pobyt Marszałka Piłsudskiego w Toruniu trwał jeden dzień.

Wagon salonowy, którym wczorajszym rankiem dnia sobotniego przybył Marszałek do Torunia, został odstawiony na boczny tor.

Marszałek Piłsudski opuścił salonek dopiero w godzinach południowych i udał się do gmachu inspektoratu armii. Tam przebywał do godz. 4-ej po poł. potem wrócił do wagonu salonowego. Około godz. 6-ej po poł. Marszałek ponownie wyjechał do inspektoratu, gdzie przebywał do późnych godzin wieczornych.

Na wiadomość o przybyciu Marszałka Piłsudskiego na miejsce zorganizowano pochód, który przy udziale około 700 osób z orkiestrą przesyłali ulicami do inspektoratu. W czasie pochodu wznoszono entuzjastyczne okrzyki na cześć Wodza Narodu.

W nocy z soboty na niedzielę Marszałek Piłsudski opuścił Toruń, powracając do Warszawy we wczesnych godzinach rannych dnia następnego.

O rewizję stosunku Litwy do sprawy wileńskiej.

RYGA (Pat). Donoszą z Kowna iż na łamach tygodnika „Musu Vilnius” organu związku oswoobodzenia Wilna, ukazał się artykuł pióra dr. Puryckisa, poświęcony sprawie wileńskiej, p. t. „Czy nie nadszedł czas naszego stanowiska w sprawie wileńskiej?”

Na wstępie dr. Puryckis stwierdza iż z upływem czasu ludność Wileńszczyzny ulega coraz bardziej wpływowi polskiemu. W związku z tem autor stawia pytanie, czy poczęła Litwa ze spolszczonym krajem w razie przyłączenia go do terytorjum litewskiego. Klajpeda sprawa nam dużo kłopotu — zaznacza dr. Puryckis — a co będzie, jeżeli otrzymamy drugą Klajpedę? Są to pytania, które musimy wyrazić sobie postawić i bardzo poważnie nad nimi się zastanowić. W dalszym ciągu dr. Puryckis przytacza fakty od roku 1918 i stwierdza, że Pola-

cy, jak dawniej tak i obecnie nie chcą uznać Wileńszczyzny za terytorjum sporne. Takie stanowisko Polski jest jedyną przyczyną uniemożliwiającej nawiązanie stosunków polsko-litewskich i dlatego — pisze w dalszym ciągu autor — musimy w tej lub innej formie z tezą polską się pogodzić, o ile chcemy porozumienia z Polską. Uważam, że możemy się z tem zgodzić o ile to doprowadzi w końcu do wyników pomyślnych dla Litwy. Jako przykład dr. Puryckis przytacza Francję, która przystąpiła na ustąpienie Alzacji i dopiero po 50 latach odzyskała utracone prowincje. Litwa mogłaby również pójść za tym przykładem. Takie posunięcie nie sprawiłoby Litwie większych trudności i należy jedynie zastanowić się, czy ten krok faktyczny miałby pożądaną wartość.

Dalsze echa nieudanego zamachu na Wilhelma.

BERLIN (Pat). Z Doorn donoszą, że wczorajszy incydent na zamku b. cesarza Wilhelma wywołał olbrzymie wrażenie w całym świecie. W ciągu wczoraj i nocy usiłowano telefonicznie zasięgnąć informacji o zamachu. Straż pałacowa i policja odmawiają bliższych wyjaśnień co do osoby nie-

doszłego zamachowca. Okazuje się, że już w niedzielę udało się aresztować mu wkradając się do pałacu. W chwili gdy w bramę główną wjeżdżał samochód, osobnik ów wszedł na podwórze i wszedł na werandę, domagając się od służby wpuszczenia do mieszkania Wilhelma. Służba wydała natręta.

Sukces Herriota w Izbie Deputowanych.

PARYŻ (Pat). Po zakończeniu wczorajszego posiedzenia Izby Deputowanych, ożywienie w kulisach było olbrzymie. Przywódca socjalistów Blum stwierdził, że Herriot odniósł swój największy sukces oratorski, lecz nie zdołał zmienić opinii Izby Deputowanych. Według generalnego referenta budżetowego Lamourea (radykał społeczny) premier okazał się bardziej skrupowany w konstruktywnej części swego przemówienia, aniżeli w części krytycznej. Członek komisji spraw zagranicznych, (również radykał społeczny) Delissan oświadczył, że ze swiętego przemówienia szła rządu odniósł wrażenie, że największym błędem byłoby gdyby Francja poszła w kwestii długów po — ścieżkę linii anizeli Anglii. Radykał społeczny Campinchi, członek komisji spraw zagranicznych, oświadczył, że był stanowczo przeciwny placowaniu na ty gruntu, lecz obecnie po przemówieniu Herriota, on jak i wielu jego kolegów wahają się.

Ambasador St. Zjednoczonych na Zamku.

WARSZAWA (Pat). W dniu 13 grudnia b. r. Pan Prezydent Rzeczypospolitej przyjął na zamku królewskim JE. p. Ferdynanda Lammot-Belin, ambasadora Stanów Zjednoczonych A. P. który złożył swe listy uwierzytelniające.

Pierwszy samochód sowiecki

MOSKWA (Pat). — Zakłady samochodowe w Niżnim Nowogrodzie wypuściły pierwszy samochód, wyprodukowany w całości z materiałów sowieckich. Jak informuje agencja TASS, zakłady produkować mają 50 tys. samochodów rocznie.

Podróż Trockiego.

Ilustracja nasza przedstawia Trockiego, wysiadającego z pociągu na dworcu w Paryżu w czasie jego podróży do Kopenhagi, gdzie wygłosił odczyt.

Obecnie Trocki powrócił już do miejsca swego pobytu na wyspach Książęcych.

Zamiast angielskiego język Boerów.

BOUMFONTAIN (Południowa Afryka). (Pat). W jednej z wyższych szkół tutejszych zmieniano wykład angielskiego na język Boerów. Jest to drugi wypadek tego rodzaju w tutejszych uczelniach. Kola angielskie wystąpiły z energicznym protestem.

Dnia 12 grudnia b. r. zmarł w wieku 39 lat nasz ukochany mąż, zięć i szwagier

B. P. ADOLF KORN

b. długoletni dyrektor Gimnazjum E. Dziecielskiej

Wyprowadzenie drogi nam zwłok odbędzie się dn. 14 bm. o g. 12-ej w poł. z domu żałoby przy ul. Litewskiej 22-1 (Zwierzyń.), o czym w głębokim smutku zawiadamiają stroskani

ZONA I RODZINA

Z głębokim żalem zawiadamiamy o śmierci nieodżałowanej pamięci

B. P. ADOLFA KORNA

b. długoletni i zasłużonego dyrektora Gimn. E. Dziecielskiej, zmarłego 12 grudnia 1932 roku.

Na pogrzeb, który odbędzie się dziś, dn. 14 b. m. o g. 12 ej w poł. z domu żałoby ul. Litewska 22. Zwierzyniec) zapraszają Dyrekcja, Rada Pedagogiczna i Sekretariat Gimnazjum E. Dziecielskiej w Wilnie.

Głębokie współczucie wyrażają swej nauczycielce p. Esfirze Kornowej z powodu śmierci Jej MĘŻA

B. P. ADOLFA KORNA

nieodżałowanej pamięci, naszego b. długoletniego dyrektora

Uczniowie, uczenice i absolwenci Gimnazjum E. Dziecielskiej.

Z powodu śmierci

B. P. Dyr. ADOLFA KORNA

składają Żonie Zmarłego wyrazy najgłębszego współczucia

Dr. Rafał Amsfeld
Bronisław Fruchter
Dr. Adolf Hirschberg
Dr. Marek Krum

Głęboko dotknięci przedwczesnym zgonem naszego Wychowawcy i Dyrektora

B. P. ADOLFA KORNA

składają Żonie wyrazy szczerego współczucia

L. Szapiro, inż., R. Zarchin, inż., I. Rozental, M. Salt, S. Szejnkestel, Apl.

Zebranie doroczne w Instytucie Nauk. - Bad. Europy Wschodniej.

W niedzielę, dnia 11 grudnia r. b. w gmachu Instytutu Europy Wschodniej, przy ul. Arsenalskiej 8 odbyły się doroczne zebrania Rady Administracyjnej a następnie Ogólne Zebranie Członków tej instytucji.

Rada administracyjna na posiedzeniu swem obratła trzech nowych członków zwyczajnych Instytutu a mianowicie: prof. dr. Stanisława Kętrzyńskiego z Warszawy, prof. dr. Bolesława Wilanowskiego z Wilna i docenta dr. Wiktora Sukiennickiego z Wilna. Ogółem Instytut liczy obecnie 41 członków.

Walne Zgromadzenie odbyło się po godzinach wieczornych. Przewodniczył mu w nieobecności chorego prezesa Instytutu prof. Rozwadowskiego Jana z Krakowa — bawący chwilowo w Wilnie b. dyrektor Instytutu minister J. Jędrzejewicz za proszony przez akklamację do objęcia kierownictwa zebraniem.

W roli gościa uczestniczył na posiedzeniu wojewoda wileński p. Zygmunt Beckzowicz.

Walne zebranie dokonało wyboru nowego prezesa Instytutu na okres pięcioletni. Dotychczasowy prezes bo wiem prof. dr. Jan Rozwadowski ze względu na zdrowie (choroba oczu) zrezygnował z tego stanowiska nie mogąc wyjechać z Krakowa i kierować pracami Instytutu.

Na miejsce następującego prezesa Ogólne Zebranie powołało jednocześnie prof. dr. Stanisława Kętrzyńskiego z Warszawy (b. posła Rzeczypospolitej Polskiej w Moskwie).

Zebranie również jednogłośnie zaproponowało do Rady Administracyjnej p. ministra Janusza Jędrzejewicza, założyciela Instytutu i pierwszego dyrektora tej instytucji.

Z pracami naukowymi i wydawniczymi Instytutu zapoznał zgromadzenie prof. dr. Stefan Ehrenkretz, prezes zarządu i redaktor naczelny wydawnictwa.

Prace naukowe Instytutu prowadzone są w sekcjach: literatury i językoznawstwa, geografii i etnografii, oraz ekonomicznej. Zapowiada się uruchomienie sekcji prawnohistorycznej. Sekcja literatury i językoznawstwa przygotowała ostateczne materiały do projektowanego wydawnictwa p. t. „Baltico-Slavica”, oraz zebrała szereg prac, które przygotowuje do druku.

Sekcja etnograficzno-geograficzna prowadzi badania w terenie i bierze udział również w przygotowaniu wydawnictwa „Baltico-Slavica”. Ma w tece opracowane materiały przygotowane do druku.

Sekcja gospodarcza studjowała stosunki ekonomiczne Rosji Sowieckiej. Jest w posiadaniu szeregu prac z tej dziedziny. Prowadzone były również studia nad państwami bałtyckimi; przedewszystkiem nad Litwą.

Ostatnio ukazała się w druku praca prof. dr. Erwina Koschmedera p. t. „Przyczynki do zagadnienia: homo nji w hirmosach rosyjskich”.

Jest na ukończeniu druk nr. 1-go Rocznika Instytutu za 1932 r., zawierający prace: dyr. Władysława Wielhorskiego „Sprawy terytorjalne w polityce Litwy”; mag. Teodora Nagurskiego „Kłajpeda” i ks. dr. Antoniego Wiskonta „Konkordat litewski”.

Natychmiast po ukazaniu się nr. 1-go Rocznika, co nastąpi za parę tygodni, pójdzie pod prasę przygotowany nr. 2-gi Rocznika, traktujący o zagadnieniach Rosji. Znajdą się tam opracowania: prof. dr. W. Staniewicza „Kołchozy”, doc. dr. S. Swianiewicza „Przemysł włókienniczy w piatilecie” p. B. Wścieklicy „Polityka drzewna Rosji sowieckiej”, prof. Jagmina „Polityka lniarska Rosji sowieckiej” i szereg innych.

Oprócz tych dwóch tomów ukazać się ma w najbliższym czasie z druku praca prof. dr. B. Jasnowskiego „O dziejowych podstawach duchowości rosyjskiej”.

W roku sprawozdawczym Instytut zorganizował szereg wykładów publicznych. Z nich szczególnie zasługuje na uwagę, ze względu na wykładów ców i tematy, cykl ukraiński, wykonany przez szereg profesorów przybyłych z Warszawy i Krakowa a mianowicie pp. prof. Lepki, prof. Korduba, prof. Smal-Stocki, prof. Lotocki, inż. Głowiński.

Biblioteka podręczna Instytutu

sięga wspólnie 2 tysięcy tomów i wzrasta w tempie dość chryżem. Poza biblioteką podręczną Instytut oddawać ma dzieła o charakterze magazynu nowym do Biblioteki im. Wróblewskich tytułem wieczystego depozytu, a natomiast korzystać będzie z całego księgozbioru tej instytucji w celach naukowych i pedagogicznych.

Sprawozdanie z rozwoju szkoły składał dyrektor tej uczelni inż. Władysław Wielhorski.

Wyższa Szkoła Instytutu minęła w r. ub. stadium organizacji. Program jej jest skonstruowany i zatwierdzony przez Min. W. R. i O. P.

W dniu 17 października 1932 r. rozporządzenie Rady Ministrów nadało uczelni prawa szkół wyższych. Okres studiów jest trzyletni a z pracą dyplomową trwa łącznie około 3 i pół lat. Szkoła ma program szkół politechnicznych ogólnokształcących, rozszerzony przez cykl wykładów monograficznych o Rosji współczesnej, dających zamknięty zarys wiedzy o życiu tego kraju, rozpatrywanego wszechstronnie. Również i krajom bałtyckim poświęcony jest zwięzły wykład monograficzny, obejmujący całość stosunków wewnętrznych tych narodów i państw.

Poza tem szkoła prowadzi 6 lektoratów języków wschodnich: bałtyckich, słowiańskich i tureckiego. Wstęp do szkół mają maturzysty. Program wykonuje zespół wykładowców, złożony z 17 profesorów i docentów szkół państwowych akademickich (głównie uniwersytetu wileńskiego) o raz 7-miu znawców zagadnień szczególnych, wreszcie 6-ciu lektorów języków obcych.

Sluchaczów (i sluchaczek) Fezy szkoła współcześnie 210 osób.

Skarbnik Instytutu senator Witold Abramowicz referował budżet Instytutu i szkoły, zamykający się w preliminarzu na rok akad. 1932—33 skromną sumą 112 tys. zł.

Pan mec. B. Krzyżanowski jako przewodniczący komisji rewizyjnej odczytał protokół z pracy tej komisji oraz postawił wniosek o udzielenie absolutorjum zarządowi Instytutu, przyjęty jednogłośnie przez zgromadzenie.

Dyskusja nad kierunkiem dalszym prac Instytutu i szkoły wykazała zgodność zapatrywania obecnych na konieczność kształcenia w Instytucie równoległe ludzi życia praktycznego i przyszłych naukowców, poświęcających się studjom nad zagadnieniami Europy Wschodniej, interesującymi tak blisko i żywo nasz naród.

WĘGIEL I KOKS

GÓRNOŁASKI
Zjednocz. Kop. Górnoł. „Progress”
Wagonowo i od 1-ej tonny w szalenie zamkniętych i zaplombowan. wozach dostarcza
M. Deull, Wilno, Jagiellońska 3, tel. 811, egz. od 1690r.
Składy: Kijowska 8, tel. 999.

Zacięta walka na froncie węglowym.

ESSEN. (Pat). — Sytuacja górnictwa w zagłębiu Ruhry pogorsza się z dnia na dzień. Na składach leży około 10 milionów ton węgla, dla którego nie ma zbytu. Konkurencja Anglii daje się coraz bardziej odczuwać. Ko-palnie tutejsze nie są w stanie z nią współzawodniczyć. Już dziś kopalnie w zagłębiu sprzedają węgiel poniżej kosztów własnych, lecz na dłuższy okres polityki tej nie wytrzymają. Na rynku północnym, poza konkurencją angielską, węgiel tutejszy walczyć musi z węglem polskim i naogół w walec tej uległa. Tutejsze kokałi górnice są przekonane, że Polska na rynkach północnych poradzi sobie również z konkurencją angielską.

GIĘŁDA WARSZAWSKA.

PIENIĘŻNA.
WARSZAWA. (Pat). Londyn 29.00—28.89; Nowy York 8.924 — 8.904; Paryż 34.86 — 34.77; Szwajcaria 171.75 — 171.32; Berlin w obrotach prywatnych 212.30. Tendencja niejednołita.
ARKJE: Bank Polski 87.25; Norblin 32; Tendencja mocna.

ZBOŻOWA.

Na dzisiejszym zebraniu giełdy zbożowo-towarowej w Warszawie notowano: żyto standard I — 15 — 15.25, II — standard 14.75 — 15, pszenica tura szklista czerwona 25.25 — 25.50, jednolita 24.25 — 24.75, zbierana 23.75 — 24.75, owies jedn. 15 — 15.50, zbier. 13.50 — 14, jęczmień kaszany 13.50 — 14, browarny 15.50 — 16.50, gryka 15 — 16, groch jad. 23 — 25, sienie lniane 38 — 40.

Popierajcie Przemysł Krajowy

Plenarne posiedzenie Sejmu.

BOLSZEWIZACJA CHIN.

Notatki ze świata.

WARSZAWA. (Pat). Sprawozdanie z 72-go posiedzenia plenarnego Sejmu. Otwierając dzisiejsze posiedzenie Sejmu, marszałek zawiadamia Izbę, że otrzymał od ministra skarbu zamknięcie rachunków państwa za okres budżetowy 1930-31. Odesłano je do komisji budżetowej.

Następnie pos. Walewski (BB) zreferował przedstawioną do ratyfikacji umowę z Rzeszą Niemiecką o ułatwieniach w małym ruchu granicznym. Referent wskazał, że umowa wprowadza szereg ulepszeń i dla ludności i ograniczenia przedstawiła znaczne korzyści. Podpisanie jej jest dowodem dalszej kci solidacji stosunków z Niemcami. Pos. Ziemiński z Klubu Narodowego wypowiada się szereg zastrzeżeń, twierdząc, że udogodnienia o których mówi referent, są dla ludności polskiej fikcyjne. Mówca polemizuje z referentem na temat jego twierdzenia, że umowa jest dalszym ogniwem w konsolidacji stosunków między obu państwami. W głosowaniu projekt ustawy przyjęto w 213 czytaniu głosami BB, i PPS.

Następnie pos. Walewski zreferował rządowy projekt ustawy w sprawie ratyfikacji układu z Niemcami, dotyczącego zaprzestania działalności Mieszanego Trybunału. Referent podkreślił, że Trybunał ten miał rozstrzygać pewne pretenzje obywateli polskich. Sprawy, które faktycznie wnieśli do Trybunału, zostały załatwione, z wyjątkiem spraw robotniczych, dotyczących pretenzji do przedmiotów niemieckich z czasów wojny, które wnieśli do Trybunału do rozstrzygnięcia instytucjom krajowym. Sprawy wywołane przeciwko państwu stały się bezprzedmiotowe wskutek układu likwidacyjnego.

W dyskusji pos. Winiarski z Klubu Narodowego rozpatrywał układ na ten celokrąg, że nasz polityki wobec Niemiec i oświadczył, że Klub Narodowy głosować będzie przeciw ratyfikacji tej umowy.

Projekt ustawy ratyfikacyjnej przyjęto w drugim i trzecim czytaniu.

Z kolei Izba przystąpiła do pierwszego czytania rządowego projektu ustawy o obniżeniu procentów i przedłużeniu okresu umarzania wierzycielności długoterminowych, za zabezpieczających listy zastawne i obligacje oraz wydanych na podstawie tych wierzycielności listów zastawnych i obligacji. Pos. Langer (Str. Lud.) twierdzi, że ustawa ta ma na uwadze rozwiązanie trudnych i wielką zadaniom państwa — przeprowadzić konwersję wszelkich płatności dla rolników i wstrzymać wszelką egzekucję i licytację. Stronictwo Ludowe projektowi temu się sprzeciwia. Projekt ustawy odesłano do komisji budżetowej.

W pierwszym czytaniu odesłano również do komisji m. in. projekt ustawy o ratyfikacji konwencji w sprawie uregulowania polowy wierzycielności nowo do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o ochronie wyznaczonej, a przedłużeniu okresu umarzania wierzycielności długoterminowych, za zabezpieczających listy zastawne i obligacje oraz wydanych na podstawie tych wierzycielności listów zastawnych i obligacji. Pos. Langer (Str. Lud.) twierdzi, że ustawa ta ma na uwadze rozwiązanie trudnych i wielką zadaniom państwa — przeprowadzić konwersję wszelkich płatności dla rolników i wstrzymać wszelką egzekucję i licytację. Stronictwo Ludowe projektowi temu się sprzeciwia. Projekt ustawy odesłano do komisji budżetowej.

W pierwszym czytaniu odesłano również do komisji m. in. projekt ustawy o ratyfikacji konwencji w sprawie uregulowania polowy wierzycielności nowo do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o ochronie wyznaczonej, a przedłużeniu okresu umarzania wierzycielności długoterminowych, za zabezpieczających listy zastawne i obligacje oraz wydanych na podstawie tych wierzycielności listów zastawnych i obligacji. Pos. Langer (Str. Lud.) twierdzi, że ustawa ta ma na uwadze rozwiązanie trudnych i wielką zadaniom państwa — przeprowadzić konwersję wszelkich płatności dla rolników i wstrzymać wszelką egzekucję i licytację. Stronictwo Ludowe projektowi temu się sprzeciwia. Projekt ustawy odesłano do komisji budżetowej.

odrzucono. Wniosek jako zwykły odesłano do komisji administracyjnej.

Wśród zgłoszonych do Izby wniosków skierowanych do komisji budżetowej, w sprawie umarzania przez rząd konstytucyjny w związku z rozprawami Prezydenta, wydanymi na podstawie plemocionicy oraz w sprawie polowania finansowo-gospodarczego kraju. Marszałek Sejmu obiecał nagłośnić tych wniosków umieszczać na jednym z najbliższych posiedzeń.

Na tem dzisiejsze obrady zakończone. Następnego posiedzenie Sejmu odbędzie się w piątek 16 bm. o godzinie 16.

Rządowy projekt obniżenia oprocentowania listów ziemskich i miejskich.

WARSZAWA. (Pat). — Jedną z agencji prasowych w biuletynie z dnia 11 grudnia r. ogłoszono notatkę pod tyt.: „Rządowy projekt obniżenia oprocentowania listów ziemskich i miejskich”, której treść nie odpowiada do całkowitej istocie stanowiska rządu, a nawet zawiera pewne wiadomości zupełnie mylne.

Zasadniczą treść rządowego projektu ustawy o obniżeniu oprocentowania i przedłużeniu okresu umarzania wierzycielności długoterminowych przedstawia się następująco:

1) O ile chodzi o dłużników, i o projekcie obniżenia odsetek od wierzycielności, zabezpieczających listy zastawne i obligacje Towarzystw Kredytowych ziemskich i miejskich, Banków hipotecyjnych i komunalnych, Wileńskiego Banku Ziemskiego oraz banków państwowych. Mianowicie, odsetki od wierzycielności, zabezpieczających listy zastawne i obligacje Towarzystw Kredytowych ziemskich i Wileńskiego Banku Ziemskiego, mają być obniżone do 4 i pół proc., od wierzycielności, zabezpieczających listy zastawne i obligacje Towarzystw Kredytowych miejskich, Banków hipotecyjnych i komunalnych — do 5 proc., a od wierzycielności zabezpieczających emisje banków państwowych, nie niżej 4 i pół proc. Co do tego ostatniego punktu szczegółowe zarządzenia ma wydać Ministerstwo Skarbu. Nie ulega obniżeniu odsetki od wierzycielności, na podstawie których wypuszczono listy zastawne i obligacje, oprocentowane na 5 proc. i niżej, w tym listy zastawne konwersyjne, emitowane w drodze emisji publicznej na rynkach zagranicznych i notowane na giełdach zagranicznych. Poza to Ministerstwo Skarbu ma wydać zarządzenia, które przedłużają okres umarzania tych wierzycielności, ustalając nowe plany amortyzacyjne i skonwertują wierzycielności, płatne w całości jednorazowo, na wierzycielności, spłacane w trybie stopniowej amortyzacji.

2) Inaczej się przedstawia rzecz, jeżeli chodzi o posiadaczy papierów. Co się tyczy listów zastawnych i obligacji, wypuszczonych na podstawie wymienionych wyżej wierzycielności, to projekt ustawy rozróżnia tutaj wyraźnie emisje z poręką skarbu państwa od emisji, nie posiadających tej poręki. Emisje bez tej poręki ulegają konwersji na listy zastawne i obligacje, oprocentowane i umarzane na zasadach, odpowiadających oprocentowaniu i okresom umarzania tych wierzycielności. Te konwersji nie podlegają jednak listy zastawne i obligacje banków państwowych i poręczone przez skarbu państwa. Również nie podlegają konwersji emisje, oprocentowane na 5 proc. i niżej oraz wypuszczone w drodze emisji publicznej na rynkach zagranicznych i notowane na giełdach zagranicznych. Oprocentowanie tych papierów nie będzie więc obniżone, mimo obniżenia oprocentowania wierzycielności zabezpieczających je. Różnica stała powstaje ma po krycie skarbu państwa, a zwłaszcza emisje banków państwowych. Są one przeważnie ulokowane na l. zw. szluby na rynku, w stosunku do którego projekt ustawy daje możliwość ministrowi skarbu uregulowania oprocentowania. To też nie odpowiada prawdzie wiadomości, podana przez agencję Press, że „decyzja co do ewentualnego obniżenia procentów od listów zastawnych banków państwowych spoczywać będzie w ręku ministra skarbu, który będzie mógł to przeprowadzić w drodze rozporządzenia” oraz że „projekto wane jest, że obligacje 7 proc. Banku Gospodarstwa Krajowego i Państwowego Banku Rolnego będą obniżone do 4 i pół proc., a obligacje 8 proc. — na 5 proc.”. Należy więc wyraźnie stwierdzić, że prywatni posiadacze listów zastawnych i obligacji, wyposażonych w gwarancje skarbu państwa, względnie emitowanych przez banki państwowe, nie doznają żadnego uszczerbku w swych prawach i co do tego wspomniany projekt rządowy nie nasuwa żadnych wątpliwości.

Problem postępów bolszewizmu w Chinach oddawna już interesuje ścisłe literatów w rodzaju Kretzera („Za Chinami stoi Rosja”), lecz i polityków zachodnio-europejskich. Istotnie, problem ten arcyważny i arcydopuszczalny. Zwolennicy bolszewizmu chińskiego kłosem kryje w sobie zarodek między narodowych komplikacji o nieobliczalnej wprost sile potencjalnej.

Zajmujący i rzeczowy materiał w sprawie komunizacji Chin przynosi głośny raport komitetu Lyttona (7 tom wydawnictw politycznych Lig Narodów, Genewa 1932):

BRZEMIEŃNE SKUTKI WOJNY DOMOWEJ

Wojna domowa sprzyjała wzmożeniu wpływów komunistycznych w okresie 1928 — 1931: Powstała chińska czerwona armia, a rozległe prowincje Kiang — Si i Fukien uległy sowieckiej. Dopiero w listopadzie 1930 r., po klęsce militarnych północnych, chiński rząd centralny mógł podjąć walkę ze zbrojnym zwierzchniemi prowincjami. Siły zbrojne komunistów operowały na południu wschodzie głównie w prowincjach Kiang — Si i Hunan. W ciągu 2—3 miesięcy zginęło przeszło 200 tys. ludzi, zaś wyprzedzone straty oceniano się na blisko miliard dolarów srebrnych. Siły bolszewickie wzrosły do tego stopnia, że odnosiły one zwycięstwa nad oddziałami rządowymi. Druga ekspedycja rządu również do żadnego rezultatu nie doprowadziła. Dopiero trzecia ekspedycja, kierowana przez samego Czang — Kai — Szeka odniosła sukces nad czerwona armia chińska. W tym samym jednak czasie nieprzewidywalne wypadki zmusiły rząd centralny do zawieszenia ofensywy i wycofania znacznej części swych wojsk. Mianowicie na północie zbuntował się generał Shih Yu San, a w Mukdenie rozpoczął się zbrojny konflikt chiński — japoński (18 września 1931 r.).

SOWIETYZACJA PROWINCJI. — ORGANIZACJA SKOMUNIZOWANYCH OKRĘGÓW.

Ośmieleni temi wypadkami komuniści chińscy przeprowadzili konspiracyjne. W krótkim czasie owoce zwycięstw Czang — Kai Sze zostały zredukowane do zera.

Większą część prowincji Fukien, Kiang — Si i Kuang — Tung uległa całkowicie sowietyzacji. Strefa wpływów komunistycznych rozciąga się zresztą o wiele dalej, obejmując ogromne połacie Chin, na południu od rzeki Yang — Tse oraz części prowincji Anhui, Anhui i Kiangsu, położonych na północ od Jang — Tse. Centralna propaganda komunistyczna stała się Szanghaj. Zresztą w każdym mieście chińskim można znaleźć licznych sympatyków komunizmu. Wprawdzie dotychczas jedynie w dwóch prowincjach Kiang — Si i Fukien zostały zorganizowane rządy komunistyczne, lecz pozostaje istniejąca setki sowietów na mniejszą skalę. — Administracja komunistyczna składa się z komitetu, wybranego przez kongres ziemski i wiceprezesa. Komitet ten znajduje się pod kontrolą przedstawicieli chińskiej partii komunistycznej, będących zwykle doświadczeniymi agentami. Większość tych agentów odbywała specjalne studia w Rosji. Komitet centralny chińskiej partii komunistycznej sprawuje kontrolę nad komitetami regionalnymi, które z kolei kontrolują komitety powiatowe, kontrolując komitety powiatowe i t. d. Kończy się ta hierarchia na drob

nych komórkach komunistycznych (zajeżdżki w fabrykach, szkołach koszarach i t. d.). Gdy dany okręg zajmowany był przez chińską czerwona armię, nisławiono go skomunizować zależnie od tego, czy okupacja ta miała być trwała, czy też nie. W stosunku do opozycji stosuje się terror. Władze komunistyczne w Chinach są zróżnicowane, obejmując cały szereg resortów: komisarjaty spraw wewnętrznych, walkę z kontrrewolucją (chiński GPU), sprawy finansowe, gospodarkę wiejską, oświatę, higienę, pocztę i telegraf, koleje, sprawy wojskowe, kontrolę nad rzemieślnikami i właścicielami i t. d. Nawiasem mówiąc, tego rodzaju rozgałęzienie na organizacje istnieje jedynie w okręgach całkowicie sowietyzowanych. W innych okolicach o mniej zdecydowanym charakterze komunistycznych resortów takich jest znacznie mniej.

CZEGO ŻADAJĄ KOMUNISCI CHIŃSCY.

Program komunistów chińskich jest następujący: anulowanie długów, rozdanie proletariatum i drobnym właścicielom ziemi, własność przymusowa od wielkich właścicieli i klas instytucji religijnych, jak świątynie i klasztory. System podatków jest uproszczony: właściciele oddają część swych produktów rolnych. Dla podniesienia rolnictwa usiłuje się w okręgach komunistycznych rozwinąć system irygacyjny, spółdzielczość i handlu polne. Ponadto utrzymuje się szkolnictwo publiczne, szpitale i t. d.

Proletariat wiejski na takim ustroju jedynie zyskuje, podczas, gdy wieś lud średni właściciele rolni, kupcy i t. p. zostali całkowicie zrujnowani, bądź drogą bezpośrednich wywłaszczeń, bądź też przez nakładanie

kontrybucji i kar pieniężnych. Wprowadzając w życie swój program agrarny, chińska partja komunistyczna spodziewa się znaleźć oparcie w masach. Pod tym względem propa ganda komunistyczna ma powodzenie mimo sprzeczności jakie istnieją między teorią komunistyczną a chińskim ustrojem społecznym. Klerykalny propagandy komunistycznej świetnie wyzyskuje sytuację ludności, nekanej przez wojnę domową, bandytyzm, klęski żywiołowe, lichwę i t. d. Poza tem, metody propagandy komunistycznej nie są jed nakowe. Inaczej się oddziałuje na właścicieli, rzemieślników i żołnierzy, inaczej zaś — na warstwy oświecone. Uwzględnia się nawet w propagandzie psychologię chińskich ludob.

GROŹNE NIEBEZPIECZEŃSTWO PAŃSTWA W PAŃSTWIE.

Komunistów chińskich nie polega, jak w innych krajach, jedynie na doktrynie politycznej, wyznawanej przez partję, która rywalizuje z innymi partjami. Komunistów chińskich jest sila o wiele groźniejsza i rywalizuje nie z partjami, a wprost z rządem narodowym, mając własne ustawy, własną armię, własny rząd i własne terytorjum. Komunistów chińskich stanowi więc państwo w państwie.

Chiński rząd narodowy jest, jak się zdaje zdecydowany polozyc kres takiemu stanowi rzeczy. Jednak rząd jest uzależniony od naj różniejszych względów, w pierwszym rzędzie ekonomicznych. Jak już wspomnieliśmy, pró bna reforma centralnego podjęta w kierunku oba lencja bolszewizmu (ofensywa Czang Kai Sze) zawiodła.

Jak widzimy, przyszłość Chin, w świetle raportu komisji Lyttona, przedstawia się bardzo niepewnie.

Japonia nie zgadza się.

TOKJO (Pat). Wszelkie starania Wielkiej Brytanji u rządu japońskiego w sprawie uzyskania jego zgody na genezyki projekt załatwienia konfliktu tu mandzurskiego spęły na niczem.

Japonia niezadowolona.

TOKJO. (Pat). Nawiazanie stosunków so wlecko — chińskich wywarło tu jak najgor sze wrażenie. Przedstawiciel rządu oświadczył, że Japonia dopatruje się w tym fakcie

Dziś jeszcze rząd ma wysłać delegacji japońskiej w Genewie polecenie niezgadzenia się na rozstrzygnięcie konfliktu przez komisję konsultacyjną.

Rozprawa Dunikowskiego odbędzie się 23, 24 i 30 b. m.

PARYŻ. (Pat). W dniu dzisiejszym przedwiozany XI Izby Karnej wyznaczył ostatni termin rozprawy Dunikowskiego, która odbędzie się w dniach 23, 24 i 30 grudnia. Na wniosek obrony przesłuchani będą świadkowie z Włoch, Zschawnowcy angielscy i

wspólnego działania sił wrzegli pokojowi i że z całą energią zamierza przeciwstawić się tym siłom.

— HENRY FORD uległ ostremu zapaleniu wyrostka robaczkowego i musi poddać się operacji, która jest w jego wieku b. groźna. Ford zachowywał dotąd świetny stan zdrowia przez unikanie narkotyków i higieniczny rozkład dnia i pracy.

— „WYDZIEN PEDZLA W WIEDNIU” — urządził artysty w nadziei na zaangażowanie nabywców. Na nalepionych na kioskach papierach malarskich na oczach publiczności malował plakaty informujące o życiu i potrzebach wiedeńskich „malarzy”.

— RODZINA WESSELA DO WYNAJECIA! — oto kwiatek racjonalizacji dzisiejszego społeczeństwa. Nie każda wszak szluba para ma rodzinę która dobrze się czuje w strojach wieczorowych i przy wikwintnych strojach. Co zrobić więc? Ano wynająć takich i takich, którzy zastąpią koczanego pape, droga ciocię, wujka i t. d. W Paryżu już się to robi. Także nieskie!

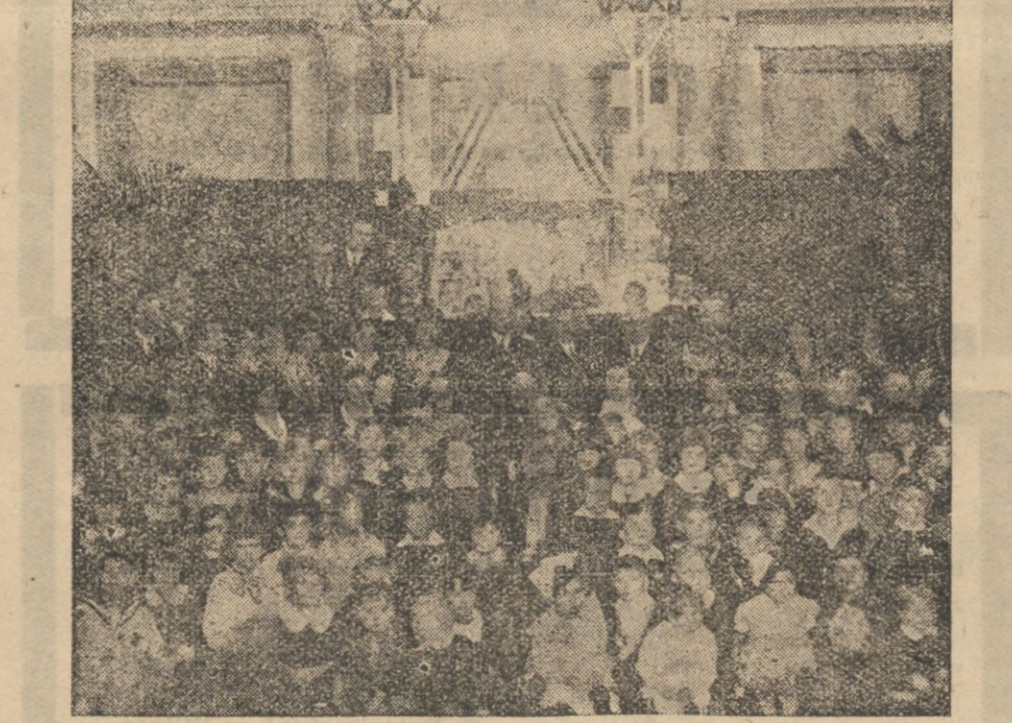
Coś jak dawniej w Rosji: za 25 rubli, jedzenie i wypitkę — general w rodzinie do wynajęcia... ml.

Proces Ciunkiewiczowej.

KRAKÓW. (Pat). W drugim dniu rozprawy przeciwko Ciunkiewiczowej, oskarżonej o oszustwo assekuracyjne, przy szelcnie wy

pełnionej publiczności sali i przy licznym udziale prasy, rozpoczęło się postępowanie dowodowe. Listę świadków otworzył Galański, dziennikarz. Naogół zeznania świadków nie wnosły nic nowego. Nie wyjaśniło ono, kiedy dokonano kradzieży i w jaki sposób. Jutro nastąpią dalsze zeznania świadków.

Gwiazdka dla dzieci w Prezydjum Rady Ministrów.

W pałacu Prezydjum Rady Ministrów odbyła się w niedziele o godz. 16.30 choinka dla dzieci niższych funkcjonariuszy prezydjum, która zgromadziła przeszło 100 dzieci. W czasie choinki zespół p. Tatariewiczowej odegrał tak zw. kukielki. Dzieci korzystając z gościnny pp. premierostwa spędziły około 3 godzin na miłej zabawie otrzymując podarki i słodycze.

Stulecie Książ narodu i pielgrzymstwa polskiego.

Ze stanowiska historycznego stwierdzono, że „Księgi narodu i pielgrzymstwa polskiego” obok III-ciej części „Dziadów” stanowią decydujący punkt zwrotny zarówno w twórczości Mickiewicza, jak i w ideowym kierunku politycznym życia polskiego. Autor „Konrada Wallenroda” i „Grażyny” poczynił nagle mistyczny, a przez to niewytłumaczalny, przypływ sił duchowych i sięgnął po ster życia politycznego narodu. Coprawda dyspozycje tego możemy spoznać już w wcześniejszych utworach. I „Konrad Wallenrod” i „Grażyna” zawierają tendencje dyktowane narodowy pewnych drogowskazów, a poezje filareckie i wiersz „Do Joachima Lelewela” oprócz tego dają próby, coprawda fragmentaryczne, syntetycznego spojrzenia na dzieje.

Ale dopiero w roku 1832, w „Dziadach” drezdeńskich i w „Księgach narodu i pielgrzymstwa” wystąpił Mickiewicz jako prorok, usiłujący pokierować całym życiem politycznym narodu polskiego, pozabawionego wówczas właściwych czynników kierujących niem zazwyczaj, t. j. form państwowych. Próba ta się powiodła. Ugrupowania polityczne Wielkiej Emigracji za nielicznymi tylko wyjątkami poddały się ideowej inicjatywie

realizacji. Właściwie nie Konrad ale Książ Piotr, który Bogu swoją nieość wypowiedział i w Objawieniu szukał drogowskazów. Był przewodnikiem ducha poety przy pisaniu „Książ” i on to Mickiewiczowi w rzeczywistości rząd dusz zapewnił. Prof. Pigoń na podstawie I-ej i II-ej redakcji „Książ”, wykazuje, jak w duchu poety pokora, wzorowana na św. Tomaszu a Kempis brała stopniowo górę nad pychą, a miłość ojczyzny stopniowo usuwała w cień nienawiść do wrogów oraz ludzi szkodzących emigrantom na wygnaniu.

W stosunku do Rosjan Mickiewicz nigdy nie żywił ślepej nienawiści. Inaczej ustosunkowywał się ogół. Już za pobytu wieszczą w Rosji, jak on sam o tem powiada, „w porozumieniach między Polakami i Rosjanami oszukiwano się z obu stron. Polacy n'e tili przy zaufaniu, że chodziło im o to tylko, aby podnieść rozruch w Rosji i skorzystać z dobrej pory. Rosjanie także zwierzali się przyjaźniom, że chociaż obiecywali niepodległość Polakom, jednak wywróciwszy o siebie dynastję, pomyśleliby zaraz o zatrzymaniu Polski w swych rękach”. Pochodziło to zdaniem Mickiewicza nie ze złych serc, ale z idei fałszywej i mniemania, że dosyć jest nienawidzić rząd, aby na jego miejscu inny postawić. Biorąc nienawiść za spójnię swego związku, musieli w końcu poróżnić się i nienawidzić między sobą, mimo całej czci i miłości, jaką mieli jedni dla drugich”.

Mickiewicz już wówczas zniósł się ponad taką biologiczno-socjologicz

nych punktów ideowych „Książ”. Przecież po opuszczeniu wysoce chrześcijańskich zdań: „Wy ty, którzy nam przynoszą niewole, przynieście wolność, skoro będą skruszone bałwany. Większa jest i potrzebniejsza miłość niżeli nienawiść”. „Ludzie kochający ojczyznę są jak pokarmy i lekarstwa, a ludzie nienawidzący są jak trucizny”, „pożostaję w druku już tylko, mniej silne i dostrzegalne tylko przy wyjętej uwadze, zdanie: „Francuzi, i Niemiec, i Moskal muszą być jako Polak i Litwin”. (Rozdz. XVIII), jako jedynego świadectwa chrześcijańskiej miłości do wrogów.

Mógłby się wydawać dziwnem, że utwór, nacechowany polozą i miłością chrześcijańską, spotkał się z potępieniem papieskim. Rzeczywiście papież Grzegorz XVI w swem brewe, „Litteras accepimus”, skierowanem do biskupa w Rennes, popełił przedmowę Montalemberta do francuskiego tłumacza „Książ”, ale o samych księgach wraził tylko nawiasowo uwagę krytyczną. Nie było to bynajmniej potępieniem i tylko przez nieporozumienie Mickiewicz i jego przyjaciele przyjęli ją za takowe. Od tego czasu szerzył się bezpodstawnie sąd o potępieniu „Książ” przez papieża, dopóki sprawy tej na łamach Przeglądu Powszechnego nie wyjaśnił ks. W. Sz.”.

„Księgi” odrazu zdobyły sobie wiekie powodzenie, mimo to że miały również wielu przeciwników. Już w grudniu 1832 r. ukazały się dwa ich wydania w Paryżu u Pinarda. W na

stepnym roku było aż siedem wydań (wliczając w to 3 wydania lwowskie, niecenzuralne). Potem ponawiano wydanie ich jeszcze kilkanaście razy. Jednak popularność ta nie dowodzi na leżytego zrozumienia „Książ”. Krajsi, znający dobrze współczesnych, zrozumieli „Księgi”, ale bardzo sceptycznie patrzyli na ich znaczenie dla społeczeństwa i narodu. „Pielgrzymstwo”, — pisał do Goszczyńskiego, — „jest tak głęboko pomyślane, jak nie czesto zdarza się myśleć naszemu wiekowi, ale przez krewkość ludzi będzie ono raczej szkodliwem, niż użytecznem, bo mało kto zrozumie cele autora, cele najczystsze, najświętsze. Mickiewicz jako człowiek, jest jeszcze piękniejszy, niż jako poeta; on jeden wie, co poświęcenie; dlatego myśle, że źle mu jest między ludźmi, którzy interes swój mają na celu, a słowo poświęcenie przycepią do siebie, jak liść figowy na posągach”.

Wniosek Nauczytelstwa wobec nowej pragmatyki służbowej.

W ciągu ostatnich dwóch dni obradował w Warszawie rząd główny

Najracjonalniejszym orężem z walecznej gruzi, są poradnie przeciwgruzi; niestety w Polsce mamy ich za ledwie 150, podczas gdy Niemcy mają przeszło 3.000, Francja góza 500. Widzimy, że dalecy jesteśmy od nalezytego wyposażenia arsenału do walki z gruzi. Konieczny jest wysiłek wspólny całego społeczeństwa, a więc popieranie walki z gruzi. Popierajcie „Dni przeciwgruzi”. Kupujcie nalepki przeciwgruzi!

Związku Nauczycielstwa Polskiego przy udziale 40 delegatów, reprezentujących nauczycielstwo z całego terenu kraju. Zjazd poświęcony był sprawie zmiany pragmatyki służbowej nauczycieli.

W toku obrad wyrażono opinie, że zasze zmiany nie odpowiadają specyficznym warunkom pracy nauczyciela, a zastosowanie jednakowego sposobu traktowania funkcji administracyjnych i funkcji wychowawczych odbić się może ujemnie na całości kształcenia pracy szkolnej i obywatelskiej nauczycieli. W wyniku zjazdu opracowano projekt materiału w tej sprawie do ministra wyznań religijnych i oświecenia publicznego.

(Dok. nast.)

Władysław Arcimowicz.

1) Pigoń St. „O Księgach narodu i pielgrzymstwa polskiego A. Mickiewicza”. Kraków 1911, str. 89 i nast.
 2) Ujejski J. „Ogólny rzut oka na prąd religijno-społeczny wśród emigracji po r. 1831”. Sprawozdanie Ak. Um. w Krakowie z 1915, nr. 4.
 3) Pigoń, op. cit. str. 69 i nast.
 4) Wł. Mickiewicz, Zywot A. Mickiewicza. Poznań 1929, tom I, str. 183.
 5) ib., str. 231.
 6) ib., str. 230.
 7) Pigoń, op. cit., str. 66.
 8) 1902, IV, oraz 1908, I.
 9) Pigoń, op. cit., str. 111.

WIEŚCI I OBRAZKI Z KRAJU

Krwawy napad zbiorów na przejeżdżającego włościanina pod Wilnem.

W wyniku obławy policyjnej napastników aresztowano.

Z Wilna traktem do Turgei powracal Feliks Koszyca, mieszkał w Słobódka. Na 7 milie więcej kilometrów od Turgei napadło na niego kilku zbiorów, zadając kilka trafnych ran. Przejeżdżającego włościanina zabiło go kilku godzinach nieprzytomnego Koszyca i przewieziono go do Turgei gdzie mu udzielono pierwszej pomocy, potem strażę dyżurną w stanie nieprzytomnym przewieziono Koszyca do szpitala w Wilnie.

Przeprowadzona natychmiastowa obława

Pożar we wsi Grzesińce.

Kilka osób dotkliwie poparzonych.

Wczoraj we wsi Grzesińce gm. płorowskiej wybuchł groźny pożar w zabudowaniach Stanisława Pielak. Ogień szybko przetrzasnął się na sąsiednie zabudowania obejmując znaczną część wsi. Wzruszające pożary z okolicznych miasteczek przy pomocy wojska zdołano w ciągu 4 godzin pożar ułagodzić. Pastwą płomieni padło 9 domów mieszkalnych wraz z inwentarzem, 7 budynków gospodarskich, 4 stajnie i 13 chle

Aresztowanie kolporterów fałszywego bilonu.

Od pewnego czasu wśród włościan wsi Koląg pow. deśńskiego wpływał coraz więcej zameldowań polej tamtejszej, iż po każdym dniu targowym we wspomnianej wsi pojawia się duża ilość fałszywych monet. Melunkami temi zainteresowały się poważnie organa policyjne i już podczas ostatniego targu, który się odbywał w poniedziałek we wsi Koląg zostali ujęci dwaj bracia Cichano-

Kraśne n. Usz.

WALNE ZEBRANIE ODDZIAŁU ZRZESZ. MŁODZIEŻY RZEMIEŚNICZEJ.

W dniu 11 bm. w sali domu ludowego odbyło się Walne Zebranie Oddziału Zrzeszenia Młodzieży Rzemieśniczej i Przemysłowej w Kraśnem nad Usz.

Zebranie otworzył i zagal p. B. Krzyżanowski prezes Oddziału podkreślając potrzebę i konieczność organizowania się wsi wsiach rzemieślników w szeregu organizacji. Sprawozdania z działalności i kasowe złożył prezes Krzyżanowski, z którego wynikało, że gospodarka Oddziału była b. oszczędna.

Referat p. t. „Cele i zadania organizacji” wygłosił p. Anforowicz, który zaznaczył o gól młodzieży z zadaniami Zrzeszenia Młodzieży Rzemieśniczej i Przemysłowej na przyszłość.

Po referacie wybrano nowy Zarząd Oddziału, w skład którego weszli:

BACZNOŚCI KRESY BACZNOŚCI

Fabryka Cukierków „Uniwersal”

Baranowice, ul. Ułańska 13.

Przy aschodzących świętach poleca: ozdoby choinkowe z czekolady i cukrów własnego wyrobu; cukierki, karmelki, marmolady do tortów, figurki czekoladowe, landrynki i wszelkie wyroby cukierkowe — po bardzo przystępnych cenach dostosowanych do kryzysu. Gotowe torciki gwiazdkowe.

UWAGA! Szkoły, instytucje i organizacje społeczne otrzymują spójniny rabat. Na życzenie P. T. Szanownej Klienteli cenniki i zamówienia wysyłamy pocztą.

W obronie drzew wileńskich.

Do najładniejszych dróg, prowadzących do naszego Wilna, należy szosa Niemceżyńska, która nawiasem mówiąc, zasługuje na nazwę „Traktu Marszałka Piłsudskiego”, ponieważ leży on z tą drogą dno swych wspomnień.

Opócz pięknych widoków, ozdoba jej by dotąd rozłożyte drzewa, tworzące szeroką aleję, sadzone i ochraniane za czasów rosyjskich, a uszanowane nawet przez okupantów niemieckich i bolszewickich, jak rów nież przez obłą ludność, dla której stanowiłyby przecież dużą poemę, jako opal, czy też budulec wartościowy.

Obecnie, gdy z nakładem kosztów władze nasze dają do zrealizowania zasady, by każda droga publiczna obsadzona była drzewami so zapoczątkowanemu już w kierunku Werek, N. Wilejski i t. d., z jakżeśmi zdziwieniem i oburzeniem konstatajemy, że niejaką p. Ka zimierzowa, przystępując do gruntownego ogrobojenia danej szosy, wyrąbała cały drzewostan znajdujący się w obrębie pasa przydrożnego, zwłaszcza, że w granicach miasta jest ono własnością miasta, zaś poza jego granicami — należy do państwa, nigdy jednak do osoby prywatnej.

APOLLO FAŁSZOWAŁ WEKSLE.

O boski Apollonie, takież upadł nisko że ty też na Olimpie najpiękniej wyglądasz. Dziś jako oskarżony pętasz się po sądach. W nieczyste awantury wpółtażywasz narwiszko.

I dzisiaj po gazetach reportażerskie buby Ogłosiła twoje sprawki i ja je wypisuję. Ześ prócz siebie ocercił swego Andrejewa Diacogiego Apollinie zosła... Sołohubem?

SOLOHUB

był przez cztery lata sekretarzem mecenasa Andrejewa. Nietylko sekretarzem ale i przy jacielem. Lucyly ich bardzo serdeczne stunki. Andrejew darzył swego sekretarza wiel kiem zaufaniem. Sekretarz Sołohub miał lat 35 i piękne imię Apollon, co się po grecka wyklada Apollo.

SEKRETARZI

Wiemy czym są, czym mogą być sekretarze ludzi wybitnych, zapracowanych. Przej muja coraz więcej funkcji swych zwierzchników, „od dołu” ich opowiadują. Poznają charakter, słabe strony, zwyczajnie swych przy cypałach. Nieraz muszą ich zastępować, w ich imieniu występować, ich „markować”. N. p. w rozmowach telefonicznych. Nieraz bywa i odwrotnie. Prucypał udaje sekretarza. N. p. ktoś dzwoni przez telefon: czy obecny p. minister? Minister (albo adwokat) momentalnie zmienia głos: „przez telefonie ppyloski, sekretarz; pana ministra (mecenasa) nie ma. Niech pan (pani) zatelefonuje za 3 dni. Albo za 4. Albo wogóle w przyszłym tygodniu”. Taka „autodegradacja”, chodzenie na czworakach, uprawiane przez wielkich ludzi, nie jest to tylko rozrywką miłą dla nich, jest często jedynym ratunkiem przed rozplaniem przez sprawy drobne.

POMIESZANIE OSOBOWOŚCI

jest już wrotnym skutkiem konstrukcji tego świata, którą pobieżnie wyżej zlistrowaliśmy. Czasy klient zupełnie nie może odróżnić zwierzchnika od zastępcy. Nie może odróżnić ich charakterów... ich podpisów. Zwią szcza gdy n. p. Apollon Sołohub podpisuje się nazwiskiem Andrejew.

STALO SIĘ.

Przed Sądem Apelacyjnym dziś stoi Sołohub oskarżony o fałszowanie podpisów swego pryncypala na wekslach, żyrowanych przez Bobiatyńskiego.

— Oskarża prokurator Turowicz. Na liście obrońców figurują mecenasi Szurlej i Berensow z Warszawy. Zaden z wileńskich ad wokatów nie zechciał w dacznie występować p-ko swemu koleźce. Ale i ci z Warszawy nie przychcieli (solidarności zawodowej?)

Powodami ewylnymi są Andrejew i Bobiatyński.

W kolegium sędziowskim przewodniczy Dmochowski, referuje sprawę Jodziewicz, asystuje Zaniewski, sędzia sądu Okręgowego! Albowiem po dwu kasacjach sprawa jest już po raz trzeci rozpatrywana przez Sąd Apela cyjny i w kolegium zabrakło osób, które jeszcze nie sądziły w tej sprawie!

Na poprzednich rozprawach w Sądzie Okręgowym i Apeliacyjnym (pierwsza w listo padzie 1930 r.) Sołohub w zeznaniach starał się kompromitować Andrejewa, dziś mikeyo o tem. Twierdził w dalszym ciągu uprzejmie, że wprawdzie fałszował podpisy, ale czynił na wyraźne zlecenie pryncypala. Podpisywał nawet pryncypala na listach sądo wych, podał ich i t. d. Mec. Andrejew kategori cznie zaprzecza.

Głównym faktem jest to, że powództwo

Starostwo Grodzkie sprzeciwiło się nawiązaniu komunikacji z ul. Tramwajową.

Komunikacja nam, że nawiązanie komunikacji z ul. Tramwajową, nie zostało zrealizowane z powodu sprzeciwu Starostwa Grodzkiego (?). W sprawie tej Magistrat wystosował onegdaj pismo z żądaniem nie stawiać ani przeszkód, gdyż kwestia ta jest hołacką ogółu mieszkańców Autokola który kategori cznie domagają się przywrócenia dawnej trasy komunikacyjnej.

Adolf Korn

Onegdaj zmarł w Wilnie były dyrektor gimnazjum E. Dziegielejski b. p. Adolf Korn. Urodzony w roku 1893 w Brzeżanach, ukończył V-ty gimnazjum we Lwowie z odznaczeniem. Studja uniwersyteckie odbył we Lwowie, Warszawie i Wilnie, najpród na wydziale prawa, potem filozofii, kończąc dyplomem nauki filozofii. W roku 1910 rozpoczął działalność pedagogiczną w szkole prywatnej jako nauczyciel w Tomaszowie Mazowieckim, potem w Łodzi, Łomży, Białymstoku, wreszcie zaś w Wilnie, gdzie przez siedem lat był dyrektorem gimnazjum.

Bl. p. Adolf Korn brał udział w obronie Lwowa i posiadał krzyż obrony Lwowa. W czasie studiów uniwersyteckich we Lwowie udzielał się żywo pracy społecznej i położył zasługi około rozwoju samopomocowych instytucji akademickich. W Tomaszowie Mazowieckim posiadał mandat radnego z listy socjalistycznej. Zmarł był jednym z twórców Zawodowego Związku Nauczycieli żydowskich Szkół Średnich i prezesem oddziału w Białymstoku.

Odnaczał się głębokim wykształceniem i nieodłączną inteligencją. Był jednym z najlepszych nauczycieli języka polskiego a jako pedagog zaznaczył się wybitną działalnością. Gimnazjum, którem kierował w Wilnie, zawdzięczało mu swój rozwój.

Pozostawił żonę, nauczycielkę gimnazjum Zmarły pozostawił głęboki ślad w rzeszach uczniów i uznanie w sferach nauczycielskich.

Cześć Jego pamięci!

Przejazd przemysłowców litewskich do Wilna.

W dniu wczorajszym przejazdem do Warszawy bawilo w Wilnie dwóch wybitnych przedstawicieli litewskiego przemysłu i handlu. Przedstawiciele kupiectwa kowieńskiego udali się na teren warszawski, łódzki i śląski w sprawie pojęcia ceny zakupu towarów w Polsce.

Do Wilna przybywa wycieczka z Kowna.

W przyszłym tygodniu ma przybyć do Wilna z Kowna wycieczka nau czycieli tamtejszych szkół hebrajskich.

Zjazd właścicieli składów aptecznych.

W Wilnie odbył się zjazd właścicieli składów aptecznych województwa wileńskiego. Na zjeździe postanowiono dążyć do polepszenia stanu drogistów, ustabilizować platformę prawną i usilnie zwalczać nieuczciwą konkurencję.

Cukiernia „Zjednoczenie” w Nowogródku, Mickiewicza 1

Przyjmuje na święta obstalunki. Poleca gotowe ozdoby choinkowe oraz słodczyce i piczywo. Ceny zniżone.

Wolejszo znów 5, Bancerewicz znów 4, Siemiesz 2 lata.

13 grudnia b. r. o godz. 14.15 został ogłoszony w Sądzie Apelacyjnym wyrok w głosnej aferze Wolejszy i Bancerewicza (sąd zyłca w KKO, i oszustwa).

Motywacje Sądu Okręgowego uchylono, uznając za błędne, ale pozostawiono wyznaczyć w Sądzie Okręgowym wymiar kary: Wolejszemu skazano na karę łączną 5 lat

Żniwo śmierci.

Statystyka samobójstw w Wilnie i na prowincji.

Według opracowanej statystyki w ciągu ostatnich 11 miesięcy 1932 r. na terenie Wilna targnęło się na życie 189 osób, z czego 112 osób zmarło.

Według klasyfikacji najwięcej wypadków samobójstwa zanotowano wśród zubożałej inteligencji, którą do ostatniego kroku tego zmusiły rozpacze i bezradnie warunki materialne. Wypadków takich zanotowa no 143, z rozstrzygnięciem nerwowego usilo wnie odebrać życie 8 osób, z zawodów miłosnych 17 osób (przeważnie kobiety) Innych wypadków zanotowano 21.

Na prowincji w ciągu pierwszego

Zamach samobójczy zredukowane urzędniczki

Gdy zawiodła głódówka, zażyła weronału.

We wczorajszym numerze „Kurjera” donosił o głódówce Marii Piasiewiczowej byłej urzędniczki jednego z banków wileńskich, zamieszkałej przy zaułku Białym Nr 9. O tym bądź co bądź nieodczynnym wypadku otrzymujemy następujące dalsze szczegóły.

Piasiewiczówna została zredukowana i znalazła się w opłakanych warunkach materialnych. Usiłowała jej otrzymania jakiejkol-

Arbon żąda zmiany umowy.

Na jednym z ostatnich posiedzeń radzieckiej komisji do spraw komunikiacji miejskiej dyr. Arbonu p. Masalski, uskarżając się na spadek frekwencji jeżdżących (?) wysunął — konieczność zmiany dotychczasowej umowy. W myśl postulatów dyrekcji Arbonu zmianie ma ulec szereg punktów o zasadniczym znaczeniu. Zmiana umowy, jak się dowiadujemy, ma pójść w kierunku jej uelastycznienia, w pierwszym zaś rzędzie ma dać Arbonowi daleko idące prerogatywy w kwestji organizacji komunikacji miejskiej bez ingerencji w te sprawy Magistratu który ograniczyłby się do wykniecia ogólnego szkicu organizacyjnego.

Swoj projekt nowej umowy p. Masalski miał złożyć na piśmie na poniedziałkowym posiedzeniu komisji Arbonowej. Z powodu jednak wynikłych w ostatniej chwili trudności projektu narazie nie złożył. Projekt więc nowej umowy będzie przedmiotem obrad na następnym posiedzeniu omawianej komisji.

Ponowna rewizja gospodarki straży ogniowej

W związku z ujawnieniem ostatnio szeregu nadużyć w straży ogniowej o czem w swoim czasie obszernie donosiłmy, prezydent dr. Maleszew-

Pomoc bezrobotnym.

Akcja ziemniaczana.

Zasiłek ziemniaczany otrzymało dotychczas 1112 bezrobotnych. Rozdawnictwo tego zasiłku odbywa się nadal w przyspieszonym tempie. Oprócz bezrobotnych ziemniaki otrzymało 10 szkół powszechnych na dożywianie dzieci. 11 szkół jednak, którym były wyznaczone terminy w zeszłym tygodniu i wydane zlecenia, nie zgłosiły się po odbiór ziemniaków. Hamuje to oczywiście prace w magazynach. Dotychczas wydano z magazynów 317 tysięcy klg. ziemniaków.

Pracownicy więzienia „Stefańskiego” śpieszą z pomocą bezrobotnym.

Na ostatnim walnym zgromadzeniu pracowników więziennych jednogłośnie uchwalono opodatować się na rzecz bezrobotnych w ilości poł procenta od miesięcznych poborów, na okres miesięcy zimowych. Pierwszą składkę około 80 zł. przelano już do kasy Komitetu niesienia pomocy bezrobotnym.

Popierajcie Ligę Morską i Rzeczną!

Wojewódzki Komitet do Spraw bezrobocia rozpoczyna jutro wydawanie gorącej strawy 500 dzieciom w wieku przedszkolnym. Strawa, zupa jarzynowa i mięsna, będzie przygotowywana w kuchni w murach po francuszańskich, a stamtąd dowożona przez kuchnię wojskową do sześciu punktów miasta, gdzie nastąpi rozdawanie. Dziś rodzice dzieci otrzymają karty żywnościowe. Wydawanie strawy będzie się odbywało w godzinach południowych t. j. od 12 do 1.

Przygotowywaniem strawy zajmu ją się panie ze Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet, mając do pomocy siły fachowe.

Reperacja odzieży.

Sekcja odzieżowa Wojewódzkiego Komitetu do Spraw Bezrobocia zatrudni w swych warsztatach, przy reperacji odzieży, 10 szwaczek, 9 szwaczek i 6 krawców. Wykorzystano już odpowiednio zapotrzebowanie na tych pracowników do PUP-u.

W Rebie bezrobotnych, zatrudnionych w warsztatach, znajdzie się kilku Żydów.

Wojewódzki Komitet do Spraw bezrobocia

Wojewódzki Komitet do Spraw bezrobocia rozpoczyna jutro wydawanie gorącej strawy 500 dzieciom w wieku przedszkolnym. Strawa, zupa jarzynowa i mięsna, będzie przygotowywana w kuchni w murach po francuszańskich, a stamtąd dowożona przez kuchnię wojskową do sześciu punktów miasta, gdzie nastąpi rozdawanie. Dziś rodzice dzieci otrzymają karty żywnościowe. Wydawanie strawy będzie się odbywało w godzinach południowych t. j. od 12 do 1.

Przygotowywaniem strawy zajmu ją się panie ze Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet, mając do pomocy siły fachowe.

Wolejszo znów 5, Bancerewicz znów 4, Siemiesz 2 lata.

13 grudnia b. r. o godz. 14.15 został ogłoszony w Sądzie Apelacyjnym wyrok w głosnej aferze Wolejszy i Bancerewicza (sąd zyłca w KKO, i oszustwa).

Motywacje Sądu Okręgowego uchylono, uznając za błędne, ale pozostawiono wyznaczyć w Sądzie Okręgowym wymiar kary: Wolejszemu skazano na karę łączną 5 lat

Żniwo śmierci.

Statystyka samobójstw w Wilnie i na prowincji.

Według opracowanej statystyki w ciągu ostatnich 11 miesięcy 1932 r. na terenie Wilna targnęło się na życie 189 osób, z czego 112 osób zmarło.

Według klasyfikacji najwięcej wypadków samobójstwa zanotowano wśród zubożałej inteligencji, którą do ostatniego kroku tego zmusiły rozpacze i bezradnie warunki materialne. Wypadków takich zanotowa no 143, z rozstrzygnięciem nerwowego usilo wnie odebrać życie 8 osób, z zawodów miłosnych 17 osób (przeważnie kobiety) Innych wypadków zanotowano 21.

Na prowincji w ciągu pierwszego

Zamach samobójczy zredukowane urzędniczki

Gdy zawiodła głódówka, zażyła weronału.

We wczorajszym numerze „Kurjera” donosił o głódówce Marii Piasiewiczowej byłej urzędniczki jednego z banków wileńskich, zamieszkałej przy zaułku Białym Nr 9. O tym bądź co bądź nieodczynnym wypadku otrzymujemy następujące dalsze szczegóły.

Piasiewiczówna została zredukowana i znalazła się w opłakanych warunkach materialnych. Usiłowała jej otrzymania jakiejkol-

RADJO

ŚRODA, dnia 14 grudnia 1932 r.

11.40: Przegląd prasy. Kom. meteor.; Czas 12.10; Muzyka z płyt; 12.20: Kom. meteor.; 14.40: Progr. dzienny; 14.45: Utwory Rossini (płyty); 15.15: Giełda rolnicza; 15.25: Kom. Zw. Młod. Polsk.; 15.35: Audycja dla dzieci; 16.00: Recital Leopolda Sadowskiego (płyty); 16.40: „Emigracja postępowca w latach 1863 — 1880” — odczyt; 17.00: Koncert skrzypcowy „Militarny” Karola Lipińskiego; 17.40: „Racjonalizacja przemysłu a zatrudnienie kobiet” — odczyt; 17.55: Program na czwartek; 18.00: Muzyka lekka; Wiad. Bieżą ce; D. e. muzyki; 18.40: Godz. odliczek powieściowych; 18.50: Rozmaitości; 19.00: Przegląd literacki; 19.15: „Starożytny Olimp w świetle ostatnich wykopaliś” — odczyt; 19.30 „Norwid i Brzozowski — prekursorowie” — felj; 19.45: Pras. dz. radj.; 20.00: Chór Eryna; 20.55: Wiad. sportowe; Dodatek do pras dz. radj.; 21.05: Koncert symfoniczny (płyty); 21.55: Na widokrogu; 22.10: Piosni w wyk. Złobńskiej — Ruskowskiej; 22.40. Odczyt esplanek; 22.55: Kom. meteor.; 23.00. Muzyka taneczna.

Pomoc bezrobotnym.

Akcja ziemniaczana.

Zasiłek ziemniaczany otrzymało dotychczas 1112 bezrobotnych. Rozdawnictwo tego zasiłku odbywa się nadal w przyspieszonym tempie. Oprócz bezrobotnych ziemniaki otrzymało 10 szkół powszechnych na dożywianie dzieci. 11 szkół jednak, którym były wyznaczone terminy w zeszłym tygodniu i wydane zlecenia, nie zgłosiły się po odbiór ziemniaków. Hamuje to oczywiście prace w magazynach. Dotychczas wydano z magazynów 317 tysięcy klg. ziemniaków.

Pracownicy więzienia „Stefańskiego” śpieszą z pomocą bezrobotnym.

Na ostatnim walnym zgromadzeniu pracowników więziennych jednogłośnie uchwalono opodatować się na rzecz bezrobotnych w ilości poł procenta od miesięcznych poborów, na okres miesięcy zimowych. Pierwszą składkę około 80 zł. przelano już do kasy Komitetu niesienia pomocy bezrobotnym.

Popierajcie Ligę Morską i Rzeczną!

Wojewódzki Komitet do Spraw bezrobocia rozpoczyna jutro wydawanie gorącej strawy 500 dzieciom w wieku przedszkolnym. Strawa, zupa jarzynowa i mięsna, będzie przygotowywana w kuchni w murach po francuszańskich, a stamtąd dowożona przez kuchnię wojskową do sześciu punktów miasta, gdzie nastąpi rozdawanie. Dziś rodzice dzieci otrzymają karty żywnościowe. Wydawanie strawy będzie się odbywało w godzinach południowych t. j. od 12 do 1.

Przygotowywaniem strawy zajmu ją się panie ze Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet, mając do pomocy siły fachowe.

Reperacja odzieży.

Sekcja odzieżowa Wojewódzkiego Komitetu do Spraw Bezrobocia zatrudni w swych warsztatach, przy reperacji odzieży, 10 szwaczek, 9 szwaczek i 6 krawców. Wykorzystano już odpowiednio zapotrzebowanie na tych pracowników do PUP-u.

W Rebie bezrobotnych, zatrudnionych w warsztatach, znajdzie się kilku Żydów.

Wojewódzki Komitet do Spraw bezrobocia

Wojewódzki Komitet do Spraw bezrobocia rozpoczyna jutro wydawanie gorącej strawy 500 dzieciom w wieku przedszkolnym. Strawa, zupa jarzynowa i mięsna, będzie przygotowywana w kuchni w murach po francuszańskich, a stamtąd dowożona przez kuchnię wojskową do sześciu punktów miasta, gdzie nastąpi rozdawanie. Dziś rodzice dzieci otrzymają karty żywnościowe. Wydawanie strawy będzie się odbywało w godzinach południowych t. j. od 12 do 1.

Przygotowywaniem strawy zajmu ją się panie ze Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet, mając do pomocy siły fachowe.

Wolejszo znów 5, Bancerewicz znów 4, Siemiesz 2 lata.

13 grudnia b. r. o godz. 14.15 został ogłoszony w Sądzie Apelacyjnym wyrok w głosnej aferze Wolejszy i Bancerewicza (sąd zyłca w KKO, i oszustwa).

Motywacje Sądu Okręgowego uchylono, uznając za błędne, ale pozostawiono wyznaczyć w Sądzie Okręgowym wymiar kary: Wolejszemu skazano na karę łączną 5 lat

Żniwo śmierci.

Statystyka samobójstw w Wilnie i na prowincji.

Według opracowanej statystyki w ciągu ostatnich 11 miesięcy 1932 r. na terenie Wilna targnęło się na życie 189 osób, z czego 112 osób zmarło.

Według klasyfikacji najwięcej wypadków samobójstwa zanotowano wśród zubożałej inteligencji, którą do ostatniego kroku tego zmusiły rozpacze i bezradnie warunki materialne. Wypadków takich zanotowa no 143, z rozstrzygnięciem nerwowego usilo wnie odebrać życie 8 osób, z zawodów miłosnych 17 osób (przeważnie kobiety) Innych wypadków zanotowano 21.

Na prowincji w ciągu pierwszego

Zamach samobójczy zredukowane urzędniczki

Gdy zawiodła głódówka, zażyła weronału.

We wczorajszym numerze „Kurjera” donosił o głódówce Marii Piasiewiczowej byłej urzędniczki jednego z banków wileńskich, zamieszkałej przy zaułku Białym Nr 9. O tym bądź co bądź nieodczynnym wypadku otrzymujemy następujące dalsze szczegóły.

Piasiewiczówna została zredukowana i znalazła się w opłakanych warunkach materialnych. Usiłowała jej otrzymania jakiejkol-

11.40: Przegląd prasy. Kom. meteor.; Czas 12.10; Muzyka z płyt; 12.20: Kom. meteor.; 14.40: Progr. dzienny; 14.45: Utwory Rossini (płyty); 15.15: Giełda rolnicza; 15.25: Kom. Zw. Młod. Polsk.; 15.35: Audycja dla dzieci; 16.00: Recital Leopolda Sadowskiego (płyty); 16.40: „Emigracja postępowca w latach 1863 — 1880” — odczyt; 17.00: Koncert skrzypcowy „Militarny” Karola Lipińskiego; 17.40: „Racjonalizacja przemysłu a zatrudnienie kobiet” — odczyt; 17.55: Program na czwartek; 18.00: Muzyka lekka; Wiad. Bieżą ce; D. e. muzyki; 18.40: Godz. odliczek powieściowych; 18.50: Rozmaitości; 19.00: Przegląd literacki; 19.15: „Starożytny Olimp w świetle ostatnich wykopaliś” — odczyt; 19.30 „Norwid i Brzozowski — prekursorowie” — felj; 19.45: Pras. dz. radj.; 20.00: Chór Eryna; 20.55: Wiad. sportowe; Dodatek do pras dz. radj.; 21.05: Koncert symfoniczny (płyty); 21.55: Na widokrogu; 22.10: Piosni w wyk. Złobńskiej — Ruskowskiej; 22.40. Odczyt esplanek; 22.55: Kom. meteor.; 23.00. Muzyka taneczna.

Pomoc bezrobotnym.

Akcja ziemniaczana.

Zasiłek ziemniaczany otrzymało dotychczas 1112 bezrobotnych. Rozdawnictwo tego zasiłku odbywa się nadal w przyspieszonym tempie. Oprócz bezrobotnych ziemniaki otrzymało 10 szkół powszechnych na dożywianie dzieci. 11 szkół jednak, którym były wyznaczone terminy w zeszłym tygodniu i wydane zlecenia, nie zgłosiły się po odbiór ziemniaków. Hamuje to oczywiście prace w magazynach. Dotychczas wydano z magazynów 317 tysięcy klg. ziemniaków.

Pracownicy więzienia „Stefańskiego” śpieszą z pomocą bezrobotnym.

Na ostatnim walnym zgromadzeniu pracowników więziennych jednogłośnie uchwalono opodatować się na rzecz bezrobotnych w ilości poł procenta od miesięcznych poborów, na okres miesięcy zimowych. Pierwszą składkę około 80 zł. przelano już do kasy Komitetu niesienia pomocy bezrobotnym.

Popierajcie Ligę Morską i Rzeczną!

Wojewódzki Komitet do Spraw bezrobocia rozpoczyna jutro wydawanie gorącej strawy 500 dzieciom w wieku przedszkolnym. Strawa, zupa jarzynowa i mięsna, będzie przygotowywana w kuchni w murach po francuszańskich, a stamtąd dowożona przez kuchnię wojskową do sześciu punktów miasta, gdzie nastąpi rozdawanie. Dziś rodzice dzieci otrzymają karty żywnościowe. Wydawanie strawy będzie się odbywało w godzinach południowych t. j. od 12 do 1.

Przygotowywaniem strawy zajmu ją się panie ze Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet, mając do pomocy siły fachowe.

Reperacja odzieży.

Sekcja odzieżowa Wojewódzkiego Komitetu do Spraw Bezrobocia zatrudni w swych warsztatach, przy reperacji odzieży, 10 szwaczek, 9 szwaczek i 6 krawców. Wykorzystano już odpowiednio zapotrzebowanie na tych pracowników do PUP-u.

W Rebie bezrobotnych, zatrudnionych w warsztatach, znajdzie się kilku Żydów.

Wojewódzki Komitet do Spraw bezrobocia

Wojewódzki Komitet do Spraw bezrobocia rozpoczyna jutro wydawanie gorącej strawy 500 dzieciom w wieku przedszkolnym. Strawa, zupa jarzynowa i mięsna, będzie przygotowywana w kuchni w murach po francuszańskich, a stamtąd dowożona przez kuchnię wojskową do sześciu punktów miasta, gdzie nastąpi rozdawanie. Dziś rodzice dzieci otrzymają karty żywnościowe. Wydawanie strawy będzie się odbywało w godzinach południowych t. j. od 12 do 1.

Przygotowywaniem strawy zajmu ją się panie ze Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet, mając do pomocy siły fachowe.

Wolejszo znów 5, Bancerewicz znów 4, Siemiesz 2 lata.

13 grudnia b. r. o godz. 14.15 został ogłoszony w Sądzie Apelacyjnym wyrok w głosnej aferze Wolejszy i Bancerewicza (sąd zyłca w KKO, i oszustwa).

Motywacje Sądu Okręgowego uchylono, uznając za błędne, ale pozostawiono wyznaczyć w Sądzie Okręgowym wymiar kary: Wolejszemu skazano na karę łączną 5 lat

Żniwo śmierci.

Statystyka samobójstw w Wilnie i na prowincji.

Według opracowanej statystyki w ciągu ostatnich 11 miesięcy 1932 r. na terenie Wilna targnęło się na życie 189 osób, z czego 112 osób zmarło.

Według klasyfikacji najwięcej wypadków samobójstwa zanotowano wśród zubożałej inteligencji, którą do ostatniego kroku tego zmusiły rozpacze i bezradnie warunki materialne. Wypadków takich zanotowa no 143, z rozstrzygnięciem nerwowego usilo wnie odebrać życie 8 osób, z zawodów miłosnych 17 osób (przeważnie kobiety) Innych wypadków zanotowano 21.

Na prowincji w ciągu pierwszego

Zamach samobójczy zredukowane urzędniczki

Gdy zawiodła głódówka, zażyła weronału.

We wczorajszym numerze „Kurjera” donosił o głódówce Marii Piasiewiczowej byłej urzędniczki jednego z banków wileńskich, zamieszkałej przy zauł

Obrady Rady Naczelnej Z. Z. Z.

W dniu 11 bm. obradowała rada naczelna Związku Zawodowych Zawodników w Polsce pod przewodnictwem inż. Jędrzeja Moraczewskiego.

KRONIKA

Sroda 14 Grudzień

Dziś: Herona. Jutro: Walerjana. Wschód słońca - 7 m. 37 Zachód - 2 m. 49

Spostrzeżenia Zakładu Meteorologii U.S.B. w Wilnie z dnia 13-XII - 1932 roku.

Ciąnienie średnie w milimetrach: 778. Temperatura średnia: 6° C. Najwyższa: 4° C. Najniższa: 12° C.

Przewidywany przebieg pogody w dniu dzisiejszym 14 grudnia według PIM.

Chmurno i mgliście. Noc mroźna, dzień ocieplenie. Stabe wiatry południowo-wschodnie.

KOŚCIELNA

Rozaty słuszny. W niedzielę dnia 18 grudnia w kościele O. O. Bonifratrów o godz. 7 rano odbędzie się Rozaty Cechu Ślaskiego...

Rozaty pracowników miejskich. We czwartek 15 grudnia o godz. 7 rano w kościele Dominikańskim odbędzie się rozaty dla pracowników miejskich...

OSOBISTA

P. Wojewoda Zygmunt Biezkowicz wyjeżdża w wtorek, dnia 13 bm. na inspekcję powiatu wileńskiego-trockiego...

P. Kurator Okręgu Szkolnego Szelągowski powrócił dziś dnia 14 bm. z Warszawy, z podróży służbowej i objął urzędowanie.

LITERACKA

Na dzisiejszej Sroczce Literackiej zna nową krytykę i esejysta p. Karol Wiktor Zawadzki wygłosi prelekcję p. t. „Młody Dąbowski i historyczno-literackie znaczenie twórczości”...

Zarząd Okręgowy Polskiego Białego Krzyża w Wilnie zawiadamia, iż walne zgromadzenie Polskiego Białego Krzyża odbędzie się w czwartek, dnia 15 grudnia 1932 r. o godzinie 19, w Sali Konferencyjnej Urzędu Wojewódzkiego...

SPRAWY AKADEMICKIE

Wydziałka na rozprawę sądową. Koło Prawników Stud. USB. organizuje w dniu 16 bm. (piątek) wydziałkę do sądu okręgowego na rozprawę sądową...

SPRAWY SZKOLNE

Stan zdrowotny w szkołach powszechnych. Ostatnie dane opieki higieniczno-lekarskiej w publicznych szkołach powszechnych wykazują, że w ciągu listopada sytuacja w szkołach przedstawiała się jak następuje...

Z chorób zakaźnych zanotowano: płuńca 70, ospa wietrzna 37, świnka 3, błonica 4, odra 2, róża i kila 1.

Zwłaszcza uwagę ilość zasłabnięć na szkarlatynę (płonica), która w szkołach ostatnio panuje nagminnie oraz wypadki kily (syfilis).

Ofiara dzieci. Przed paru dniami J.E. ks. Arcybiskup Romuald Jabrzykowski otrzymał od działu III - klasy Szkoły Powszechnej Nr. 29 list, który Komitet Ratowania Bazyliki Wileńskiej podaje do ogólnej wiadomości...

„Arcypasterzu! Ze smutkiem dowiedziałem się, że nasza droga Bazylika może runąć, jeżeli nie pośpieszą wszyscy z pomocą w ratowaniu. To też i my, dzieci III b klasy Szkoły Powszechnej Nr. 29, składamy swe groszki chemy ja ratować. Prosimy też Arcypasterza o Błogosławieństwo dla nas, też Arcypasterzu o Błogosławieństwo dla nauki i byśmy wyrósłi na pożytecznych synów Ojczyzny”.

Do wspomnianych wyżej dzieci ks. biskup Kazimierz Michałkiewicz, jako przewodniczący Komitetu Ratowania Bazyliki Wileńskiej wystosował obszerny list z błogosławieństwem i podziękowaniem.

GOSPODARZA

Podatek hotelowy ma być obniżony. Ze względu na ciężką sytuację hotelarzy jak również z uwagi, że obecna wysokość podatku hotelowego wpływa ujemnie na ruch handlowy i turystyczny władze wojewódzkie zażądały Magistratowi obniżenie tego podatku...

SPRAWY RZEMIEŚNICZE. STRAJK W GARBARNIACH. Wczoraj po południu we wszystkich garbarniach wileńskich wybuchł strajk. Właściciele garbarni zamierzali obniżyć płace robotnikom i w tym celu wymówili im pracę. W odpowiedzi...

procent do 9, dla hoteli drugiej kategorii, pensjonatów i pokoi umebelowanych z 10 do 6 proc.

W związku z omawianym pismem Urzędu Wojewódzkiego sprawa ta wypływa na porządek dzienny jednego z najbliższych posiedzeń Rady Miejskiej.

Z KOLEI

Odezwały w K. P. W. W. związku z chwilową nieobecnością ppłk. T. Sheybala, zapowiedziany odezwał na dzień 14 grudnia r. pod tytułem „Bilwa Warszawska, jako wysiłek woli Naczelnej Władzy”...

Jednocześnie podaje się do wiadomości iż następnym strzelaniem dla członków Z. O. R. o odznakę strzelecką II i III klasy, odbędzie się dnia 18 bm. (niedziela) o godz. 9 rano na Strzelnicy Kolejowej Przemysłowców Wojewódzkiego (obok dworca osobowego).

ZE ZWIĄZKÓW I STOW.

Zarząd Kola Z. O. R. wzywa swych członków, do przybycia na wykład - referat na temat „Bilwa Warszawska”, który wygłosi por. Mirowski we środę dnia 14 bm. o godz. 18 min. 30 w lokalu Kola Z. O. R., ulica Wileńska 33.

Posiedzenie Wileńskiego Twa Ginekologicznego odbędzie się dnia 15 b. m. o godz. 20 w lokalu Kliniki Polozn. - Ginekolog. USB. (Bogusławska 3).

Wileńskie Koło Związku Bibliotekarzy Polskich. Dnia 15 grudnia br. (czwartek) o godz. 8 wiecz. odbędzie się w lokalu Uniwersyteckiej Biblioteki Publicznej 103 zebranie członków. Goście mile widziani.

Zarząd Okręgowy Polskiego Białego Krzyża w Wilnie zawiadamia, iż walne zgromadzenie Polskiego Białego Krzyża odbędzie się w czwartek, dnia 15 grudnia 1932 r. o godzinie 19, w Sali Konferencyjnej Urzędu Wojewódzkiego, z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie, 2) Wybory Przewodniczącego, 3) Przemówienie Pani Generalowej Biebeckiej, 4) Odczytanie protokołów z poprzednich zgromadzeń, 5) Sprawozdanie z działalności w okresie ogólnym, 6) Sprawozdanie finansowe i bilans, 7) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej, 8) Preliminarz budżetowy, 9) Wybory Zarządu i Komisji Rewizyjnej i 10) Wolne wnioski.

Zwrotka Kola Miłośników Wilna i Wileńszczyzny. Oddział Wileński Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego zorganizował w listopadzie r. b. Kolo Miłośników Wilna i Wileńszczyzny. Celem kola jest współdziałanie w ochronie zabytków sztuki i kultury, wspólnie działanie w ochronie przyrody i jej zabytków, szerzenie kultury ludzi zasłużonych propagandą miejscowego obywatela, obrzędów etc. Kolo za mierną realizację swe celów przez organizację nie zebrała dyskusyjnyh i wycieczek, przed wyjazdami, odezwały i t. p. Że akcja w tym kierunku znajduje zrozumienie i prawdziwe zainteresowanie, dowodem może być bardzo liczny udział w wycieczkach, zorganizowanych przez kolo w dn. 10 i 11 bm. na teren parku konserwacyjnych w Bazylicy - w wycieczkach tych uczestniczyło przeszło 300 osób.

W czwartek dnia 15 grudnia o godzinie 8 wieczór odbędzie się w lokalu zw. zaw. literatów polskich (Ostrobramska 9) pierwsze zebranie dyskusyjne kolo na temat „O wygląd ulic wileńskich”. Na zebraniu tem będą poruszone m. in. sprawy sztyldów, kiosków, mała wania domów i t. d. Zarząd kola zaprasza na to zebranie wszystkich miłośników Wilna. Dla członków Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego wstęp bezpłatny. Goście placę 50 gr.

Komunikat Związku Pań Domu. Dnia 15 bm. we czwartek o godz. 17 w sali Towarzystwa Kredytowego przy ulicy Jagiellońskiej Nr. 14 odbędzie się zebranie miesięczne. Porządek zebrania:

1) Pogadanka p. t. „O porządkach i czystości” wygłosi Irena Lubiańska, 2) Pokazy z zakresu ulępszeń gospodarskich domowego, 3) Wybór przewodniczącej. Wstęp dla nieczłonkowie 50 gr. Rozprzeczcie zebrania punktualnie.

Posiedzenie Sekcji Historji Sztuki. W dniu 16 bm. o godz. 20 w sali Seminarjum Archeologicznego Klasztoru USB. przy ulicy Zamkowej 11 (drugie podwórze w prawo) odbędzie się posiedzenie Sekcji Historji Sztuki Wydziału i Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Wilnie. Na porządku posiedzenia: 1) referat prof. dr. M. Morełowskiego p. t. „Geneza stylu kościelnego św. Anny w Wilnie”, 2) p. Celiński Osieczkowskiej (z Parzy - p. t. „Znaczenie nowożytności w sztuce św. Zofji w Krynicy”, 3) Wolne wnioski.

dzi na to pomnieć robotnicy nie stawili się do pracy. Właściciele garbarni, w razie długiego trwania zatargu, poniosą olbrzymie straty, ponieważ znajdujące się w obrębie skóry ulegną zepsuciu. (h)

Odezwały o ochronie pracowników młodocianych. Zwołanie Młodzieży Rzemieślniczej i Przemysłowej w Wilnie niniejszym po daje do wiadomości członków i sympatyków że w dniu 16 bm. o godz. 19 m. 45 w lokalu świetlicy (Jagiellońska 8-23) p. Inspektor Umiastrowski wygłosi odezwał p. t. „Prawna ochrona pracowników młodocianych”. Dla młodzieży rzemieślniczej wstęp wolny.

Ze Związku Cechów. 19 grudnia odbędzie się w sali własnej (Bakszta 2) Zebranie Delegatów Związku Cechów, na którym przeć spraw bieżących wygłosi referat na temat: „Przewodzenie Gospodarki w Cechach” p. Ja rosław Kurczyn.

Zapowiedź walki w piekarstwie. Onegdaj chłodziński i żydowski zarządy cechów chłodziński wypowiedziały pracownikom umowę zbiorową zawartą po długich i burzliwych pertraktacjach 7 lipca b. r. Pracodawcom piekarzom chodzi w tym wypadku o prawo do podwyżki płacy, natomiast pracownicy, opierając się na tem, iż ostatnio sytuacja w piekarstwie poprawiła się znacznie, będą dążyć do zwiększenia płacy. Należy przypuszczać, że z dniem 1-go stycznia 1933 roku, kiedy wygaśnie poprzednia umowa, rozpocznie się znowu walka o umowę zbiorową między stronami o tak krańcowych dążeniach. W in-

teresie mieszkańców miasta jest, aby spór ten rozstrzygnął się przed 1-ym stycznia, bo nie wykluczone jest, że zarówno jak i w poprzedniej walce, tak i w tej będzie się rozstrzygała sprawa strajku dla przekonania pracodawców dojdzie zaś do skutku tego zamierzenia może postawić miasto w niemiłej sytuacji. (h)

ROZNE.

Choroby zakaźne. Ostatnie dane władz sanitarnych notują następujące wypadki za słabnięć na choroby zakaźne: ospa wietrzna 5, tyfus brzusny 7, błonica 18, błonica 7 (w tem 2 zgony), róża 1, gruźlica 7 (zgon 1), jaglica 1, drętwa karku 1 i grypa 4.

Ogółem w tygodniu ubiegłym chorowało 51 osób, w tem 3 osoby zmarły.

NA WILEŃSKIM BRUKU ZAGADKOWE ZATRUCIE.

Niedawno do polskiej wileńskiej wpłynęła kilka skarg, że niejaki Dawid Lewin, podający się za właściciela domu poszukiwał bezrobotnych i o obietnicy podsuwał dorobocznym pobierać kancje w wysokości od 50 do 100 zł. Oczywiście pieniądze przysłażczył. W wyniku przeprowadzonego dochodzenia Lewina aresztowano w ubiegłą niedzielę i osadzono w areszcie centralnym. W poniedziałek przesłano go do dyspozycji sądu, który zwolnił go pod dozór policji.

W dniu wczorajszym o godzinie 5 nad ranem

Z Rosji Sowieckiej.

MICHAŁ ZOSZCZENKO O SOBIE. Znanego sowleki satyryka Zoszczenko oskarżono w wiecezku urzędowym przez redakcję „Komsomolskaja Prawda”, że w ciągu swej dwunastoletniej działalności literackiej napisał 400 opowiadań. Niemal każde opowiadanie napisane zostało na podstawie faktycznych zdarzeń. Gdyby miał pisać nie z życia - to fantazja moja byłaby nie wystarczająca - powiedział Zoszczenko. - Wszystkie swe motywy czerpałem z życia, opisywałem to co widziałem lub słyszałem. W ostatnich dwóch latach pracowałem bardzo mało. Nie spotykałem się z tak koncesyjnym oparciem, jakie potrzebne jest dla pisarza. Na rezkaz Centralnego komitetu partji komunistycznej przystąpiłem do pracy nad wielką nowelą satyryczną, w której opowiadam jak człowiek oddał swą młodość naszym czasom.

ARCZYDZIEŁO ŚPIEWNO-MUZYCZNE Z BOHATEREM FILMU „MONTE CARLO” JACK BUCHANAN, PARTNERKA JEJ NAJSLYNIEJSZEGO GWIAZDY WIEDNIA ANNA NEAGLE.

Dźwięk. Kino - Teatr HELIOS. Dziś! Przejeb sezon! NAD PROGRAM: Atrakcje dźwiękowe. Początek o godz. 4, 6, 8 i 10.15. Na 1-szy seans ceny niższe.

Dźwięk. Teatr świetlny PAN. Dziś ostatni dzień. Ceny niższe od 30 groszy. A żeby dać możność wszystkim oglądać superzagręgiu

Dźwięk. Kino-Teatr PAN. JUTRO PREMIERA! Największa art. doby ob. SILVIA SIDNEY oraz genjaly i niezapomniani „Dr. Jekyll i Mr. Hyde” FRIDRIC MARCH w aycypocnym dramacie

Dźwięk. Kino-Teatr PAN. Blaski i cienie miłości. o wyjątkowo ciekawej treści. Mistrzowska, niezrównana gra. Przepych wystawy. Dancing. Wzruszenie.

Dźwięk. Kino-Teatr Światowid. Dziś! Wielki podwójny program: 1) Gigant, dźwięk, który wstrząsnął i zadziwił świat. arczydło gigant p. t. twórcy „Człowieka Miał”, „Poganińska” i „Trader Horna”. W rol. gl. znakomity Monte Blue i Requel Torres, oraz 2) Niezmierzalna HALKA. Przepiękne arje w wykonaniu

KINO-TEATR WIR. Dziś podwójny program! 1) Gwiazdzista eskadra. Potężny dramat lotniczy polskiej produkcji. Najnowy film sensac. krym. z najlepz. ekwibler. Carlo Aldinim. Napięciel. Grozal. Niebywale dotychczas. triki cyklowel

Dźwięk. Kino - Teatr Hollywood. Dziś! Sensacja na Wilnie! NAD PROGRAM: ATRAKCJE DŹWIĘKOWE. Początek o godz. 4, 6, 8 i 10.15. Na 1-szy seans ceny niższe

Dźwięk. Kino - Teatr PAN. Dobranoc Wiedniu! Arczydło śpiewno-muzyczne z bohaterem filmu „Monte Carlo” JACK BUCHANAN, partnerka jej najslyniejszej gwiazdy WIEDNIA ANNA NEAGLE. Początek o godz. 4, 6, 8 i 10.15. Na 1-szy seans ceny niższe.

Dźwięk. Kino - Teatr PAN. Mata Hari. z udz. GREY GARBO i RAMONA NOVARRO. Ceny niższe od 30 gr. Początek o 4, 6, 8 i 10.15

Dźwięk. Kino-Teatr PAN. BIAŁE CIENIE. Reżyserji znakomitego Van Dyke'a, w rol. gl. znakomity Monte Blue i Requel Torres, oraz 2) Niezmierzalna HALKA. Przepiękne arje w wykonaniu

Dźwięk. Kino-Teatr PAN. Blaski i cienie miłości. o wyjątkowo ciekawej treści. Mistrzowska, niezrównana gra. Przepych wystawy. Dancing. Wzruszenie.

Dźwięk. Kino-Teatr Światowid. Dziś! Wielki podwójny program: 1) Gigant, dźwięk, który wstrząsnął i zadziwił świat. arczydło gigant p. t. twórcy „Człowieka Miał”, „Poganińska” i „Trader Horna”. W rol. gl. znakomity Monte Blue i Requel Torres, oraz 2) Niezmierzalna HALKA. Przepiękne arje w wykonaniu

KINO-TEATR WIR. Dziś podwójny program! 1) Gwiazdzista eskadra. Potężny dramat lotniczy polskiej produkcji. Najnowy film sensac. krym. z najlepz. ekwibler. Carlo Aldinim. Napięciel. Grozal. Niebywale dotychczas. triki cyklowel

Dźwięk. Kino - Teatr Hollywood. Dziś! Sensacja na Wilnie! NAD PROGRAM: ATRAKCJE DŹWIĘKOWE. Początek o godz. 4, 6, 8 i 10.15. Na 1-szy seans ceny niższe

PALACZE!!! Największy wybór fajek i przyborów do palenia posiada sklep tytoniowy A. Zajaczkowski Wilno, Wileńska Nr. 42 (Dom Oficera Polskiego)

GOTUJĄC NA SPIRYTUSIE SKAZANYM DENATURACIE. UZYWAJĄC KUCHENEK SPIRYTUSOWYCH. PRAKTYCZNYCH OSZCZĘDNYCH BEZPIECZNYCH

EMES. Przedst. na woj. centr. i póln.-wschod. K. Brun i Syn S. A. w Warszawie

REKLAMA JEST DŹWIGNIĄ HANDLU! ZA OGŁOSZENIA PŁACI SIĘ RAZ TYLKO KLIENTELE ZYSKUJE SIĘ NA ZAWSZE. OGŁASZAJCIE SIĘ W „KURJERZE WILEŃSKIM”

HURTOWY SKŁAD PAPIERU I MATERJAŁÓW PIŚMIENNYCH „PAPIER SPÓŁKA AKCYJNA” Wilno, ul. Zawalna 13, tel. 501. Poleca w dużym wyborze: Kalendarze na rok 1933, ozdoby choinkowe, pocztówki świąteczne i noworoczne, księgi rachunkowe oraz wszelkie artykuły kancelaryjne i szkolne.

JUZ CZAS POMYSLEĆ o ogłoszeniach świątecznych. Ogłoszenia do „KURJERA WILEŃSKIEGO” i innych pism - przyjmuje na bardzo dogodnych warunkach. BIURO REKLAMOWE STEFANA GRABOWSKIEGO W WILNIE, GARBARSKA 1, tel. 82.

Kołdry włóchatowe. najlepsze gatunki po cenach najniższych dostać można w SKLEPIE BŁAWNYM „TKANINY TANIE” S. CISZEWSKIEGO, Wilno, Wileńska 31.

Dr. Wolfson. Choroby skórne, weneryczne, i moczopłucne. Wileńska 7, tel. 10-67, od godz. 9-1 i 4-8. Dr. GINSBERG. choroby skórne, weneryczne, i moczopłucne. Wileńska 3 tel. 567, od godz. 9-1 i 4-8.

Akuszerka Maria Lankierowa. p. z dnia 9 do 7 wiecej siles. Kaszubska 7, m. 1. W. Z. P. Nr. 69 8520

Kupię okazjynie 30-40 groszel oraz maszynę do pisania. Oferty „K. T.” w Redakcji.

Szukasz zarobku, przyjm poplatne zastępstwo. Goszkrad. Lwów, Wawowa 11-a. Początkujących pouczamy.

PINCHAS KON

Jak dawny Kahał wileński walczył z modami

Położenie ekonomiczne Żydów wileńskich na początku XIX wieku było bardzo ciężkie. Spowodowały to przede wszystkim zmienne o trzeciaborze warunki polityczne i gospodarcze kraju, do których Żydzi - fetyscy - jeszcze się nie dostosowali. Ruch gospodarczy i wymiana towarów z Rosją były wtedy wielce utrudnione. Zresztą były to czasy niernormalne ze względu na trwającą wciąż wojnę napoleońską.

W tak poważnej dla gminy chwili Kahał Wileński podjął walkę ze zbytkiem w strojach, w szeregłości zaś z modami rozpowszechnionymi wśród kobiet żydowskich.

Na posiedzeniu swym z dnia 11

sierpnia 1809 roku Kahał rozważył krytyczną sytuację ludności żydowskiej i doszedł do wniosku, że winny wszystkiemu są niewiasty żydowskie, które holdują wszelkim modom i wydają pieniądze na zdobienie złotem i srebrem suknie (wideożnie była wówczas taka moda). Postanowili tedy Kahał jednorodnie ogłosić „isur” (zakaz publiczny) na zbytek odzieży i surowo zabronić wszystkim krajowcom Żydom w Wilnie i na przedmieściach szycia takich sukien. Ponadto nałożono na wszystkich mieszkańców Żydów obojga płci także „isur”, zabraniający im obstarłowania u krawców miejscowych (nawet u chrześcijan) lub przywożenia z innych miejscowości „sukni, mających w so-

bie choć jedną nitkę złotą lub srebrną”.

Co się tyczy strojów luksusowych, uszytych przed wydaniem zakazu, Kahał podzielił je na dwie kategorie. Część garderoby, pierwszej potrzeby, wolno było nosić nadal pod warunkiem jednak ostemplowania każdej sztuki osobno przez Kahał celem zapobiegnięcia możliwym w tej mierze nadużyciom. Z innej zaś garderoby, szczególnie sukien, należało niezwłocznie odpruć złote lub srebrne okładki i oddać je na cel dobroczynny. Jest rzeczą wielce charakterystyczną, że skonfiskowane w ten sposób ozdoby były przeznaczone na zapomogę dla biednych Żydów, mających osiąść na roli, przyczem zebrany fundusz miał rozporządzać specjalnie utworzony Komitet.

Zakaz zbytku odzieżowego dotyczył w pierwszym rzędzie niewiast. Nie uszła go jednak również płoc

brzydka. Mężczyznom mianowicie zabroniono noszenia rytualnych koszul t. zw. kitle z kołnierzami obszytymi złotem lub srebrem. Posiadacze „lukusowych” kitle musieli zdjąć ozdoby i oddać je na tenże cel urzędzenia Żydów na roli.

Uchwała Kahału musiała jeszcze uzyskać aprobaty odnośnych władz. Na temże posiedzeniu postanowiono przeto przedłożyć tę uchwałę gubernatorowi wileńskiemu z prośbą o rychłe zatwierdzenie i udzielenie pomocy przy wyegzekwowaniu daniny luksusowej.

Protokół posiedzenia został sporządzony w dwu językach: hebrajskim i polskim.

Podajemy niżej polski tekst ciekawego protokołu (pisownia zmierzowania):

1) Archiwum Miejskie w Wilnie, materiały dawnego Kahału Wileńskiego, fasc. Nr. 14/1066: Księga protokołów z 1809 r. k. 91

2) W. Z. P. Nr. 69 8520

„Dan 1808 augusta 11 dnia. Wejrzawszy w stan Gminy co raz do ubóstwa pomażającego się najbardziej przez używanie dla kobiet bogatych sukien złota i srebra w wymyśleniu codziennie innych mód, skąd obywatel do ostatniej przychozą ruiny, w tym Kahałe postanowili: zabronić krajowcom w mieście i na przedmieściach szycia odzież którąkolwiek (!) suknię mającej w sobie choć jedną nitkę złotą lub srebrnej. Zakazać wszystkim mieszkańcom obojbiej płci dawania do szycia lub przywożenia z innych miejsc sukien, mającej w sobie choć jednej nitki złotej lub srebrnej. — Suknie zaś dotąd sporządzone z bogatych materji, złote lub srebrne, oznaczyć sztemplem, iżby pod pretekstem onych nie pomażać nowych. Takowy warunek ściągają tylko do sznurówek, żałówek i kaptanków; co zaś do starych spodni złotych lub srebrem okładanych, z

tych okładki natychmiast odpruć, stopione być powinny, a pieniądze za one oddane być mają Plenipotantom do Komitetu wyznaczonym — na (1) pomocmi biednym do przysiężenia (!) przeznaczonym. Również kołnierze złote lub srebrne na kitlech męskich nadjające się, także odjęte, stopione i na ten cel obrócone być mają — a oddać na żadnych kitlech złotych lub srebrnych kołnierzyw Niemniej okładków nie używać, o czem dla zyskania aprobaty i pomocy w wyegzekwowaniu Rządowi Gubernatora Litewskiego Wileńskiego przez policję Miasta Wilna odraportować.

Na protokole hebrajskim znajdują się podpisy wszystkich kahałnych.

Dalszy los uchwały antyluksusowej Kahału Wileńskiego nie jest znany.

Redaktor odpowiedzialny Witold Kizkile.

Drukarnia „Znicz”, Wilno, ul. S-to Jańska 1, tel. 3-40.

Wydawnictwo „Kurjer Wileński” S-ka z ogr. odp.